Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН № 7 (9753). • 1990 йил 10 январь • чоршанба • Баҳоси 3 тийин.

● *Агросаноат тармоқларида*

ҚИШКИ ЮМУШЛАР

БАҲОДИР Сайдазимов бошчилик қилаётган бригада Тошкент ноҳиясидаги Навоий номли колхозда илғор коллективлардан ҳисобланади. Бригада аъзолари ҳар йили сабзавот етиштиришни кўпайтириб бормоқдалар. Жумладан, 1989 йилда бригада эл дастурхонига режадаги 730 тонна ўрнига 800 тоннадан ортиқ сабзавот маҳсулотлари етказиб берди. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, деҳқонлар сабзавотнинг барча турлари бўйича белгиланган топшириқни ошириб адо этишди. Айниқса, помидор, бодринг, пиёз ва сабзидан мўл ҳосил олишди.

Бу бригада далаларида айни кунларда ҳам иш қизғин бораяпти. Сабзавоткорлар плёнка остида маҳсулотлар етиштириш учун тайёргарлик кўрмоқдалар. Эгатлар олиб қўйилган майдонларда ўғит жамғариш, бошқа тадбирлар амалга оширилмоқда. 1990 йилда бригаданинг Азамат Йўлдошев, Турсунбой Нормирзаев, Ҳасан Жумаев, Қобил Туманов сингари ўртоқлар бошчилик қилаётган оилавий звеноларнинг аъзолари ҳосилдорликни янада оширишга аҳд қилишди.

Н. АБДУҚОСИМОВА.

РЕМОНТ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА?

• ҚИШ фасли деҳқон ҳийла тинчиган кезлар ҳисобланади. Лекин, шу кунларда Ғалаба ноҳиясидаги хўжаликларда бўлсангиз қизғин меҳнат устидан чиқасиз. Айниқса, механизаторлар ва ремонтчилар мавжуд техника воситаларини ўз вақтида шай қилиб қўйиш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Бу борада Ленин номли колхозда ишлар жадал боряпти. Хўжалик ремонтчилари ҳозиргача 147 та чопиқ тракторининг 105 тадан ортиғини тайёрлаб қўйишди. Экиш сеялкалари, барона ва чизель мосламалари ҳамда бошқа машина ва механизмлар ремонти якунланиш арафасида турибди.

«Заря коммунизма» колхози, Калинин номли ва «Ўзбекистон ССР 5 йиллиги» совхозларида ҳам техника воситаларини 1 февралгача мавсумга шай қилиб қўйиш юзасидан белгиланган тадбирлар муваффақиятли бажарилмоқда.

Аммо, ноҳиядаги барча колхоз-совхозларда бу борадаги ишлар яхши, деб бўлмайди. Масалан «Победа» колхозида тракторлар ремонти эндигина 42 фоизга бажарилди. Дмитров номли ва Ҳамза номли колхозларда ҳам ремонт ишлари сусткашлик билан амалга оширилмоқда. Бу хўжаликларда ҳозирги қулай имкониятлардан фойдаланиб, ремонтни жадаллаштириш лозим.

М. ҲАМДАМОВ.

БЕШ МИНГ ТОННА ТАЙЁРЛАНДИ

Деҳқон қишда ҳам тиним билмайди. Эл ғамини ейди. Калинин районидаги «Партия XXI съезди» совхозида бўлган киши бунга гувоҳ бўлади. Миришкорлар эрта баҳорда аҳолига сифатли сабзавот етказиб бериш мақсадида 15 гектар ерда пленка тагига редиска, 3 гектар ерга сабзи, ош лавлаги экиб қўйдилар.

• Иссиқхоналарда ҳам кўклам тараддуди авжида. Баҳор бошланиши биланоқ далага чиқариб экиш учун помидор, бақлажон, гармдори уруғлари сепиб қўйилди. Уруғларнинг униши ва улардан соғлом кўчат олиш учун парвариш ишлари кучайтирилди.

Олти гектарлик асосий иссиқхонада ҳам ишлар қизғин. Помидор, бодринг кўчатлари торфли кичик тувакчаларда барвақт ўстириб қўйилган эди. Ҳозирги кунда ана шу кўчатларнинг энг саралари танланиб экишга киришилди. Март ойининг бошларида помидор, бодринг ҳосили пишади.

— Ишларимизнинг бориши анча дуруст, — деди совхоз директори Т. Мелибоева. — Ҳар куни шаҳарликларга 400—500 килограммга яқин укроп, петрушка, редиска жўнатиб турибмиз. Бу маҳсулотлар фирма магазинимиз орқали сотилмоқда.

Совхозда шунингдек, маҳаллий ўғит жамғариш ҳам жадал бораётир. Ҳар куни 100—150 тонна ўғит ташиб чиқарилмоқда. Шу кунгача мўлжалдаги 8000 тонна ўрнига 5000 тоннадан ортиқ ер хамиртуруши тайёрлаб қўйилди.

Н. ИСАЕВ.

18 ФЕВРАЛЬ — ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛИГИ ВА МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРИ ДЕПУТАТЛИГИГА САЙЛОВЛАР КУНИ

МУНОСИБ НОМЗОДЛАР

Округ сайлов комиссияларида Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига номзодларни рўйхатга олиш давом этмоқда. ЎзТАГ мухбирларининг хабарларига кўра, қуйидагилар номзодлар рўйхатига олинди:

21-Циолковский сайлов округидан — Тошкентдаги 2521-автоколонна ҳайдовчиси Ш. И. Диёров; 8-автобаза ҳайдовчиси В. Н. Остапчук; «Таштеплоцентраль» корхонасининг директори У. С. Ҳакимов.

* * *

65-Примкул сайлов округидан — Олмалиқдаги 4-автомобиль ремонти заводининг слесари А. И. Ершов; Олмалиқ кон-металлургия комбинати техник назорат бўлимининг назоратчиси И. И. Капунова; Олмалиқдаги 2-ихтисослаштирилган механизация бошқармасининг электрослесари Т. Аҳмедов.

* * *

301-Қорадарё сайлов округидан — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. А. Каримов.

* * *

22-Қорасув сайлов округидан — В. Д. Журин номидаги Ўрта Осиё ирригация илмий-тадқиқот институти илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори В. А. Духовний; Қизил байроқ орденли Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш инженерлари институти партия комитетининг секретари Ш. М. Мирзаев; СССР Ички ишлар министрлигининг Тошкент олий мактаби бошлиғи Н. И. Ожиганов.

* * *

24-Заводской сайлов округидан — 13-поликлиниканинг бош врачи С. К. Валиева; 210-ўрта мактаб директорининг ўринбосари В. Г. Зинченко; 36-ўрта ҳунар-техника билим юртининг директори В. М. Корабельников.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ВА ВИЛОЯТ СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

УЗОҚ йил ҳалол ишлагани, водопровод хўжалигини ривожлантиришга катта ҳисса қўшганлиги учун Ўзбекистон ССР «Госкоопкомсельхоз» вилоят хўжалик ва ичимлик сув таъминоти ишлаб чиқариш, фойдаланиш тресги бошқарувчиси Нуриддин Заҳриддинов Тошкент вилоят партия комитети ва вилоят Совети ижроия комитетининг Фахрий Ёрлиғи билан мукофотланди.

● *Редакцияга келган хатлардан*

ҚЎЛЛАБ—ҚУВВАТЛАЙМИЗ

ТОШКЕНТ шаҳар жой номларини белгилаш комиссиясининг «Тошкент ҳақиқати»нинг шу йил 5-январь сонида эълон қилинган таклифларини қўллаб-қувватлаймиз. Биз бу таклифларга битта қўшимча киритмоқчимиз: Абдулла Қодирий кўчаси ҳудудида жойлашган А. С. Пушкин номли боққа Абдулла Қодирий номи берилиши мақсадга мувофиқдир. Чунки бу жой билан Абдулла Қодирий номи узвий боғланган. Бундан ташқари, бу боғ илгари Ежов, Акмал Икромов номлари билан ҳамда Жангоҳ деб аталиб келинган. Шундан келиб чиқадики, бу боғ ўзбек халқининг ажойиб фарзанди Абдулла Қодирий шарафига яна бир бор ўзгарса, азиз Пушкиннинг мўътабар мухлислари ҳам эътироз билдирмасалар керак.

Маъруф ЖАЛИЛ, Тўра МИРЗО,
СССР Ёзувчилар уюшмасининг аъзолари.

Асрор МЎМИНОВ, Сергей ПРОТАСЕВИЧ, Рустам ДЕНИКАЕВ,
Ўзбекистон ССР Ёзувчилар уюшмаси бадиий адабиётни тарғиб қилиш идорасининг ходимлари.

(Жами 17 имзо).

ДАВО ЎРНИГА АСАББУЗАРЛИК

Ҳурматли редакция!

Эрталаб ишга отланаётганимда тўсатдан мазам бўлмай, ўзимни жуда ёмон ҳис қилдим. Хайриятки, чақирилган «тез ёрдам» ҳам зудлик билан етиб келди ва 11-станция врачи Аҳмадуров зарур бўлган дастлабки ёрдамни берди. Аҳволимнинг ёмонлигини ҳисобга олиб, А. Икромов ноҳиясидаги 7-касалхонага олиб кетди.

Касалхонада мени реанимация бўлимига ётқизишди. Бу ерда Шомурод ака бошчилигида шифокор ва ҳамширалар саломатлигимни сақлаб қолиш учун ҳаракат қилдилар. Уларнинг ўз вақтида қилган аниқ муолажалари туфайли 5 кун ичида анча оёққа турдим.

Шундан сўнг асаб касаллиги бўлимига ўтказишди. Мени шифокор И. Мавлиев қабул қилиб олди. Афсуски бу ерда тузалиш ўрнига аҳволим ёмонлаша борди. Ҳатто соғлиғим оғир бўлган куни бирор ҳамшира ҳам қалайсиз, деб ҳол-аҳвол сўрамади. Менга кунига биттадан никотинка уколи ёзилган экан. Шунда врачга, бу уколни менга «схема» равишда берилишини, шунда у яхши таъсир этишини айтдим. У рад қилди. Бўлим бошлиғига айтганимдан кейингина «схема» усули қўлланилди.

Шунингдек ўзимнинг аҳволим, қўл ва оёқларимнинг увишиб қолаётганлиги ҳақида ҳам шикоят қилдим. Қайта-қайта қаттиқ туриб талаб қилганимдан кейингина икки марта 5 м³ли цероблизин дорисини беришди. Лекин шуларга қарамай менга берилган анкета кўчирмасида юқоридаги арзларим тўлиқ кўрсатилмаган. Бунинг устига икки марта олинган 10 та церобролизин уколини 20 та ва 3 та олинган биохинин уколини 5 та деб кўрсатилган.

Умуман бу ерда беморларга муносабатнинг ёмонлиги, уларнинг уст кийимлари, ёстиқ жилд, чойшаб, сочиқларнинг вақтида алмаштириб турилмаслиги тартиб-интизомнинг йўқлигидан далолатдир. Хуллас, айтаверса гап кўп.

Тўғри, турли хил комиссияларнинг келиб туриши яхши, лекин улар келганларида хоналарни бирмабир айланиб, беморлар билан ҳам суҳбатлашиб, уларнинг арз-додларига қулоқ солсалар. Ана шунда асабини даволатишга келган кишилар бу ердан даво олиб, саломатликларини тиклаб қайтардилар. Ҳозирча эса бунинг акси бўляпти.

Яна бир гап. Ўтган йили май ойидан бери ноҳиядаги 8-поликлиникада асаб касалини даволовчи мутахассис шифокор умуман ишламади. Натижада беморлар сарсон бўлишди. Наҳотки поликлиника раҳбарлари бу ҳақда бош қотиришмаса, уни тезроқ ҳал қилиш чораларини қидиришмаса?

Н. ЖАВҲАРОВ.

СУТ КЎПАЙДИ

ЯНГИ йилнинг дастлабки кунлариданоқ Оҳангарон ноҳиясидаги Серго номли совхоз чорвадорлари юқори натижаларга эришмоқдалар. Ўтган куни бу ерда соғин сигирларнинг ҳар бошидан ўртача 8,5 килограммдан сут соғиб олинди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан ҳар бош сигирдан 1 килограммдан кўп маҳсулот олинмоқда, деган сўздир.

Илғор соғувчилар Қ. Йўлдошева, А. Пардаев, Ҳ. Эргашева, Ш. Толиповалар эса қарамоғларидаги сигирлар маҳсулдорлигини бундан ҳам оширишга эришмоқда.

Умуман, совхозда сўнгги йилларда чорвачилик жадал ривожланиб бормоқда. Бунинг асосий манбаи меҳнатни ташкил этишнинг ижара пудрати усулининг қўлланилаётганлигидир. Чорвачиликда ижара оммалашгач, маҳсулот етиштириш ўтган йилларга нисбатан кескин ошди. Жумладан, ўн бир ойдаёқ давлатга сут сотиш йиллик режасини бажариб қўйишди. Энг муҳими илғорлари қишлов даврида энг тансиқ ҳисобланган озуқа масаласи тўлиқ ҳал этилди. Ҳозирги кунда хўжаликда жамғарилган ем-хашак қорамолларни ҳамда қўй-қўзиларни қишдан беталофат олиб чиқишга етиб ортади.

Т. ШЕРАЛИЕВ.

БИР КВАРТАЛ ОЛДИНДА

ТЎЙТЕПА автобус-таксомотор парки бир неча йилдан бери вилоятимиз йўловчилар ташиш ишлаб чиқариш бирлашмасининг пешқадам корхоналари қаторидан ўрин олиб келмоқда. Айниқса, коллектив ўн учинчи беш йилликнинг кейинги йилларида яхши ишламоқда. Транспортчиларнинг ўтган йилдаги иш якунлари бунга далил бўла олади.

Корхона коллективи 1989 йил планини барча асосий техник-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича муваффақиятли уддалади. Транспорт хизмати кўрсатиш топшириғи муддатидан анча илгари адо этилди. Йил давомида икки ярим миллион йўловчи ўз манзилига етказиб қўйилди. Автобус паркидан фойдаланиш коэффициенти белгиланганидан бир фоиз атрофида ошди.

Коллективнинг тежамкорлик соҳасидаги ютуқлари ҳам чакки бўлмади. Йил давомида икки ярим тонна ёнилғи, анча миқдорда мойлаш материаллари иқтисод қилиб қолинди. Ёнга қолган биргина эҳтиёт қисмлар 12,2 минг сўмликни ташкил этди. Транспортчилар бундай меҳнат ютуқлари эвазига вилоят йўловчилар ташиш автомобиль корхоналари коллективлари ўртасидаги социалистик мусобақада икки марта ғолиб чиқдилар ва кўчма Қизил байроқ ҳамда пул мукофотини олишга муяссар бўлдилар.

Байналмилал коллектив янги йилни ҳам дуруст бошлади. Йўловчилар ташиш кунлик топшириқлари зиёдаси билан бажарилмоқда. Айниқса, тажрибали ҳайдовчилардан С. Ботиров, Ф. Ким, О. Умрзоқов, Т. Ким, С. Тўраевлар сингари пешқадамлар меҳнатда касбдошларига намуна бўлишяпти. Уларнинг меҳнат календарида йилнинг биринчи квартали якунланмоқда.

М. УСМОНОВ.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССР Министрлар Совети 1990 йил 10 январдан заргарлик буюмлари ва қимматбаҳо металлар қўлланиб тайёрланган буюмларнинг чакана нархлари даражасини ўрта ҳисобда 50 фоиз ошириш тўғрисида қарор қабул қилди. Аҳолидан сотиб олинадиган қимматбаҳо металлар нархи ҳам шундай даражада оширилади.

Олинган қўшимча даромадлар 1990 йилга белгиланган социал программаларни пул билан таъминлашга сарфланади.

● *Вилоят Совети ижроия комитетида*

МЕҲНАТКАШЛАР ФАОЛЛИГИ БЕҲУДА КЕТМАСИН

18 февраль куни бўладиган сайловлар ҳал қилувчи босқичга кириб бормоқда. Жумҳурият халқ депутатлиги ва маҳаллий Советлар депутатлигига кўрсатилган номзодларни мавзе сайлов комиссияларида рўйхатга олиш 18 январда якунланади. Сўнгра ҳамма музофотларда номзодларнинг ўз сайловчилари билан учрашувлари бошланади. Мана шу учрашувлар чоғида кўп нарса ойдинлашади. Чунончи, депутатликка номзоднинг ижтимоий-сиёсий онги, халқ депутати сифатида хизмат қилишга қай даражада тайёр эканлиги ҳаракат дастурининг мазмун ва мундарижаси ҳамда сайловчилар билан мулоқотларидан маълум бўлади. Демак, депутатлар корпусининг сифат состави сайлов кампаниясининг биринчи босқичи, яъни меҳнат коллективларида, аҳоли истиқомат жойларида, жамоат ташкилотларида номзод кўрсатиш қандай савияда ўтганлигига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Бу муҳим тадбирнинг сайловларга онд янги қонуннинг шартларига тўла мос ҳолда ўтишини таъминлаш эса маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг бевосита вазифасидир.

Хўш, вилоятдаги қуйи Советлар ижроия комитетлари ўзларининг ана шу вазифаларини қай даражада бажармоқдалар? Халқ депутатлари вилоят Совети ижроия комитетининг навбатдаги мажлисида бу масала Чирчиқ шаҳар ва Ғалаба ноҳия Советлари ижроия комитетлари мисолида муҳокама қилинди.

Чирчиқ шаҳри бўйича жумҳурият халқ депутатлиги учун тўртта мавзеда сайловлар бўлиб ўтади. Ана шу тўртта мандат учун 11 номзод кураш олиб боради. Ғалаба ноҳиясида ҳам 94- ва 95-сайлов мавзеларида икки ва ундан зиёд номзод рўйхатга олинган. Шу муносабат билан айтиш мумкинки, бу сайлов мавзеларида депутатликка номзод кўрсатиш тадбирлари бирмунча демократик тартибда ўтган.

Бироқ маҳаллий Советларга номзод кўрсатиш борасида бундай ижобий фикр айтиш ўринли бўлмаса керак. Чунки Чирчиқ шаҳрида вилоят Совети депутатининг 15 та мандати учун 25 номзод, шаҳар Совети депутатининг 105 та мандати учун 169 номзод сайлов бюллетенига киритилган. Демак вилоят Совети депутатлиги учун 5 та мавзеда, шаҳар Совети депутатлиги учун 41 та мавзеда ёлғиз номзод учун овоз берилади.

Мажлис қарорида таъкидланганидек, бундан шундай хулоса чиқади: Чирчиқ шаҳар ҳамда Ғалаба ноҳия Советлари ижроия комитетлари, уларнинг бўлим ва бошқармалари сайлов кампаниясининг биринчи босқичи ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтишини таъминлай олмадилар. Номзодлар кўрсатиш жараёнида ижроия комитетлар меҳнаткашларнинг, жамоат ташкилотларининг, маҳалла комитетларининг жонланган фаолликларидан ўринли фойдаланмадилар.

Сайлов тўғрисидаги янги қонуннинг афзалликлари жойларда аҳолига тушунтириб борилмади. Шунинг учун ҳам кўпгина сайловчилар бирмунча демократлашган ҳозирги сайловларнинг ўзига хос янги жиҳатларини билмайдилар. Сайлов комиссиялари эса қизғин оммавий сайлов кампаниясини авж олдиришга тайёр эмаслар.

Ижрокомлар сайлов мавзеларини моддий-техник таъминлаш муаммоларини тез ва изчил ҳал этиб бормаяптилар, сайлов участкаларини жиҳозлашга яхши эътибор бермаяптилар. Чунончи, Ғалаба ноҳиясидаги бир қатор сайлов комиссиялари шу пайтгача телефон алоқаси билан таъминланмаган.

Мажлисда Чирчиқ шаҳар ва Ғалаба ноҳия Советлари ижроия комитетларига ўз ваколатларини ишга солишлари ва номзодларнинг сайловчилар билан учрашувларини мунтазам ўтказиб туришлари учун сайлов комиссияларига керак бўладиган ҳамма ёрдамни кўрсатиш вазифаси топширилди. Шунингдек, меҳнаткашлардан сайлов масалаларида тушаётган шикоят, фикр-мулоҳаза, таклифларни инобатга олиш, номзодларга берилаётган наказларни синчиклаб таҳлил этиш ва ўз вақтида кўриб чиқиш ҳам ижрокомларнинг кечиктириб бўлмайдиган вазифаларидир.

Чирчиқ шаҳар Совети ижроия комитетига 15 январгача ҳамма сайлов комиссияларида унинг бир аъзосини ишидан озод қилиб қўйиш, Ғалаба ноҳия Совети ижроия комитетига эса 15 январгача ҳамма сайлов участкаларини телефонлаштириш вазифаси юклатилди.

Мажлисда муҳокама этилган масалалар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

ХАЛҚАРО АҲВОЛ

АППАРАТ ҚИСҚАРМОҚДА

БЕРЛИН, 8. («Правда» мухбири). Германия Бирлашган социалистик партияси — Демократик Иттифоқ партияси янгича шароитларда ўзининг ташкилий раҳбарият органларини қайта тузмоқда. Бундан мақсад оз сонли аппарат билан самарали ҳаракат қила оладиган ишчи органини яратишдир. Ўтган йилнинг охирида Правление президиуми Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг аввалги бўлимларини бекор қилган эди. Уларнинг ўрнига партиявий-ташкилий ишлар, партия ўқуви, оммавий ахборот воситалари, фан ва маданият, атроф-муҳит, халқаро алоқаларга раҳбарлик қилувчи комиссия тузилган эди.

Комиссия аъзолари жамоатчилик асосида ишламоқдалар. Натижада аввалги аппарат ходимларининг қисқариши кескин кўпайди. Комиссия составига ишчилар, кооператив-деҳқонлар, олимлар, бошқа соҳа мутахассислари киритилмоқда.

Комиссия қошида 5 та ишчи тўгараги ташкил топади. Улар сиёсий системани янгилаш ва қайта қуриш ишларига раҳбарлик қилади. Шунингдек мазкур комиссия Германия Демократик Республикаси палатасида Германия Бирлашган социалистик партияси — Демократик Иттифоқ партияси фракцияси нуқтаи назарини ишлаб чиқиш, «думалоқ стол» мажлисларида партия позицияларини аниқлаш билан шуғулланади. Бундай даврада 16 та партия, жамоат ташкилотлари ва гуруҳларнинг вакиллари қатнашиши кутилмоқда.

НАРХЛАР ОШДИ

БУДАПЕШТ, 8. ТАСС. Яқин-яқинларгача Венгрияда узундан-узоқ навбатда туришлар камдан-кам учрайдиган ҳодиса, деб ҳисобланар эди. Ҳозир эса бунинг акси бўлмоқда. Бунинг асосий сабаби мамлакат молиявий аҳволини яхшилаш муносабати билан амалга оширилган нархларни ошириш тадбирлари бўлди.

Жумладан, кундалик озиқ-овқат моллари нархи қимматлашди. Гўшт ва гўшт маҳсулотлари ўртача 32 фоизга, сут ва сут маҳсулотлари 42—43 фоизга ун баҳоси 22 фоизга, енгил автомашиналар 25 фоизга қимматлаштирилди. Ёқилғи ва бензин нархининг ҳам оширилиши кутилмоқда. 1 февралдан эса квартира, транспорт воситаларида юриш нархлари ҳам кўтарилади.

МИШ—МИШЛАР ВА ДАЛИЛЛАР

СОФИЯ, 8. («Правда» мухбири). Болгария Коммунистик партиясининг навбатдан ташқари XIV съезди очилишига уч ҳафта қолмоқда. Шу муносабат билан бошланғич партия ташкилотларида, обшчина комитетларида мажлислар бўлиб ўтмоқда. Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг жойлардаги бўлинмалари ўз фаолиятларини жонлантириб юбордилар.

Яқинда Болгарияда ўзларининг партия билетларини қайтариб берган минг нафар коммунист ҳақида миш-мишлар тарқалди. Бу тўғрими! Бу саволга жавоб бериб, БКП Марказий Комитети ташкилий бўлими мудирининг ўринбосари Н. Косев аниқ рақамлар келтирди. Айни пайтда БКП сафларида 984 мингдан ошиқ одам бор. Тодор Живковнинг шахсий ҳукмронлигига хотима берилгач, ўтган йил 10 ноябридан сўнг турли сабабларга кўра 107 киши партияни тарк этди. 492 нафар киши эса партияга қабул қилиш тўғрисида ариза берди. Шундай қилиб, БКП сафларидан оммавий равишда чиқиб кетиш тўғрисидаги миш-мишлар ҳақиқатга тўғри келмайди,— деди Н. Косев.

ПРЕЗИДЕНТ ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ

ОЛИЙ сайлов трибунали Патрисио Эйлвинни 1990—1994 йиллардаги Чилининг расмий президенти деб эълон қилди. Чунки Эйлвин ўтган йил декабрь ойида бўлиб ўтган сайловларда энг кўп — 55,7 фоиз овоз олган эди.

ПЕКИНГА МАХФИЙ ТАШРИФ

ЎТГАН ЙИЛ декабрь ойининг бошларида Буюк Британия бош министрининг ташқи сиёсат масалалар бўйича маслаҳатчиси Перси Крэдок махфий ташриф билан Пекинда бўлган. Бу ҳақдаги хабар Англия расмий шахслари томонидан эндигина эълон қилинди. Хитой раҳбарлари билан бўлган учрашувларда Англия калонияси — 1997 йилдан бошлаб Хитой Халқ Республикаси назорати остига ўтиши мўлжалланган Гонконг масаласи муҳокама қилинган. Бу муаммо кейинги пайтларда икки мамлакат ўртасидаги муносабатларни бироз чигаллаштириб юборди. Консерваторлар ҳукумати Гонконгда яшайдиган 225 минг фуқарога Англия паспортларини беришни мўлжаллаган эди. «Файнэншл таймс» газетасининг ёзишича, Англиянинг бу қадамини Хитой томони ўз мустақиллигига тажовуз, Гонконг муаммоларини ҳал қилишда қийинчиликларга олиб келувчи йўл, деб ҳисобламоқда.

ҚИРУВЧИ САМОЛЁТ УЧУН ЯНГИ ДВИГАТЕЛЬ

ТОКИО. Япония миллий мудофаа бошқармаси товушдан тез учадиган қирувчи самолёт учун янги реактив двигатель ишлаб чиқиш тўғрисида қарор қабул қилди. «Санкэй Симбун» газетасининг хабар беришича, тайёргарлик мақсадларига 1990 молия йилига мўлжалланган давлат бюджетидан 3,2 миллиард иен ажратилади. Двигателни яратиш учун сарфланадиган умумий харажатлар тахминан 100 миллиард иенни ташкил этади.

Қирувчи самолёт учун двигатель яратиш Япония қуролли кучларини ривожлантириш навбатдаги планининг таркибий қисмларидан биридир. Бу план 1991 йилдан амалга ошириле бошланади. Япония ҳарбий маҳкамаси жанговар самолётга мўлжалланган двигателни Вашингтонга боғлиқ бўлмаслик учун ўзи мустақил ишлаб чиқиш ниятидадир.

(ТАСС).

АЛЯСКАДА ЕР ҚИМИРЛАДИ

АҚШнинг Канада шимолидаги худудий ери — Аляскада зилзила бўлди. Ер қимирлаш марказида зилзила қуввати Рихтер жадвали бўйича беш баллга етди. Қурбонлар ва вайроналиклар йўқ.

• КОЛУМБИЯда наркомафияга қарши уруш давом этаяпти. Полиция ўтказган муваффақиятли операциялар давомида бир тоннадан ортиқ кокаин (40 миллион долларлик) мусодара қилинди, нақд 100 минг доллар пул, пулемёт ва пистолетлар қўлга киритилди.

Суратда: полициячилар қўлга олинган наркотик моддаларни кўздан кечирмоқдалар.

РЕЙТЕР—ТАСС телесурати.

• Халқ номзодлари

18 ФЕВРАЛЬ — ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛИГИ ВА МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРИ ДЕПУТАТЛИГИГА САЙЛОВЛАР КУНИ

КЎПЧИЛИК ТАНЛАГАН

ЯҚИН-ЯҚИНГАЧА Чинозда ишбилармон, тадбиркор раислар хусусида сўз очилгудек бўлса, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Павел Федорович Саулькиннинг номини тилга олишарди. Ҳақиқатан у шоншуҳратга учмади, қулоч-қулоч тадбирлар ишлаб чиқиб, минбарларда кўксига муштламади. Эсимда, ноҳия раҳбарлари яна икки центнердан қўшимча мажбурият олиб, ҳосилдорликни 40 центнерга етказинг, деб талаб қилишган, пўписага ҳам ўтишган пайтлар бўлган эди. Ҳеч имкон йўқ, менга сохта обрў керак эмас, деб туриб олди. Бўлмаса, ўша пайтда баъзи раислар тонна-тонна пахталарни бемалол қўшиб ёзишаётган, қуйи ва юқори раҳбарлар олқишларига кўмилиб, орден-медалларни жаранглатиб тақиб юришганди. Қаранғки, Павел Федоровични шон-шуҳратнинг ўзи топиб олди: узоқ йиллар, ҳалол меҳнат қилганлиги учун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони олий унвони билан тақдирланди. Унга бу мукофот қайта қуриш бошланиб, ўнлаб раҳбарлар жавобгарликка тортилаётган даврда берилди.

Ноҳияда ана шундай раисга рақиб чиқиб қолди. Одамлар «Москва» колхозининг раиси Жамолиддин Араббоевни тадбиркорликда П. Ф. Саулькиндан ҳам ўтиб тушади, дейишаяпти. Қулоғигача қарзга ботиб, тинка-мадори қуриган колхозни шу одам оёққа турғазди, тирикчиликнинг бошқа йўлларини қидираётган колхозчиларда шу одам умидлинж уйғотди.

Жамолиддин ака ўз меҳнат фаолиятини Навоий номли колхозда механизаторликдан бошлаган. Тошкент политехника институтининг механика факультетини тамомлагач, шу колхозга бош инженерликка тайинланди. Колхоз раиси Холдор Акрамовнинг куйди-пишдилиги, ҳамиша янгилик қидириб юриш одати бош инженерга ҳам «юқди»: РАПОга бош инженер бўлиб ўтганда ҳам, «Союзсельхозтехника» ноҳия бирлашмасига (ҳозир ремонт-ишлаб чиқариш корхонаси) раҳбарлик қилганда ҳам янгилик қилдирди, механизаторларнинг оғирини енгиллаштириш тадбирларини излади, интизомини қаттиқ тутди. Унинг синчковлиги, собиқ раҳбарлар парво қилмаган майда-чуйда ишларгача аралашиб юриш одати баъзиларга хуш келиб, баъзиларнинг ғашини келтирарди. Лекин катта иллатлар ана шу майда-чуйда бўлиб кўринган ишларга эътибор бермаслик туфайли пайдо бўлишини кўпчилик тушунмасди.

Очиғини айтганда, кўпчилик Ж. Араббоевнинг «Москва» колхозини эплаб кетишига ишонмаганди. Одамлар бу колхозни «худо қарғаган колхоз» деб қўйишарди. Қарздан боши чиқмай, ҳар йили рўйхатнинг охирида юрадиган хўжаликка бундан яхшироқ сифат топиш қийин эди. Ўшанда раисликка талабгорлар кўпчиликни ташкил этарди. Тўғриси, уларни фақат амалдор бўлиш, «раис» деган номга эришишгина қизиқтирарди. Ана шундай талабгорлардан бири раисликни қўлга киритгач, шундоқ ҳам тинкаси қуриган колхозни бира тўла туролмайдиган қилиб қўйди. У пайтларда ҳозиргидек колхозчилардан сўраб ўтиришмасди, сайласанг ҳам сайлайсан, сайламасанг ҳам сайлайсан, деган қоида ҳукмрон эди.

Бундан беш-олти йил аввал, ноҳиядаги колхозлардан бирида ҳисобот-сайлов йиғилишида қатнашгандим. Колхозчилар «раисимиз кетармиш, ниҳоят қутиладиган бўлдик», деб ўзаро шивирлашишар, бирор тадбиркор киши раҳбар бўлса-ю, қолоқликдан қутилсак, дея орзу қилишарди.

Жамолиддин акани ўша раис билан таққослайман, улар ўртасида еру осмонча фарқ борлигини сезаман. «Москва» колхози аъзолари ўз раисларини эъзозлайдилар, фахрланадилар. Сабаби янги раис ҳамма нарсадан пул чиқариб, ўринсиз харажатларни қисқартириш йўли билан 2 миллион сўмлик қарздан қутилди, ниҳоятда қаттиқ тартиб-интизом ўрнатди.

Айниқса, раиснинг Тошкентдаги «Средазтрансстрой» тресги билан шартнома тузиб,

амалга оширган ишлари вилоят бўйича довруқ бўлди. Шаҳарлик қурувчилар колхозчиларнинг фарзандлари учун 9 ой ичида икки қаватли данғиллама мактаб биносини қуриб бердилар. Кейинчалик 140 ўринли болалар боғчаси биноси ҳам фойдаланишга топширилди. Хонадонлар газлаштириляпти, йўллар асфальтланиб, колхозчиларга барча қулайликлар яратиляпти.

Илгари колхознинг автотрактор паркида тартибсизликлар кўп эди, минг-минглаб пул сарфлаб олинган техника воситалари очиқда занглаб ётарди. Шароит ҳақидаку, гапирмаса ҳам бўларди. Ҳозир бу ерга бир келинг, қисқа муддат ичида нималар қилинганлигини ўз кўзингиз билан кўрасиз. Колхоз қурувчилари янги автотрактор парки, механизаторлар уйи, битта магазин биносини қуриб, фойдаланишга топширдилар.

Колхозчи фарзандларим учун ер олиб, уй-жой қураман, деган ниятда меҳнат қилади. Ер ололмаса, қора қозонини қайнатолмаса — колхоздан нима фойда! «Москва»да эса виждонан ишлаган колхозчи ўз меҳнатига мингдан-минг рози бўлади. Негаки, қанчалик яхши ишласа, шунчалик кўпроқ даромад олади, участка қураман деса, 13 сотих ер беришади. Тўғри, ҳозирча шахсий уй-жой қурувчилар кўпайиб, қурилиш материаллари етишмаяпти. Колхоз правлениеси бунинг ҳам чорасини топди: ҳозир хўжаликда йилига 12 миллионта ғишт тайёрланадиган завод қурилиши бошлаб юборилди. Завод ишчиларга зориқмайди. Колхозда ошиқча ишчи кучлари кўп. Бир пайтлар тўнини елкасига ташлаб чиқиб кетган собиқ колхозчилар қайтиб келишяпти. Уларнинг ҳаммасини колхозга қабул қилишнинг иложи йўқ. Фақат қўшимча корхоналар қуриш йўли билангина одамларни иш билан таъминлаш мумкин.

Ноҳиядаги «Олмазор» совхоз-заводининг 93 гектарлик бир участкаси колхоз ерларига туташ. Раис правление аъзолари билан кенгашиб, ана шу участкани 317 минг сўмга сотиб олди. Келгусида бу ердаги узум, мевали боғлардан мўл ҳосил олиш режалаштирилган.

Ўтган йили колхоз аъзолари 164 гектар пахтани кам эксалар-да, даромадлари баракали бўлди. Мавсумнинг бошидан охиригача ноҳия кўчма Қизил байроғини қўлдан бермадилар. Пахта тайёрлаш ва давлатга топшириш йиллик плани ниҳоят биринчи бўлиб бажарилди. Ҳар бир машинада ўрта ҳисобда 135 тоннадан пахта терилди.

Бундан тўрт-беш йил аввал колхоз чорвачилиги ниҳоятда хароб эди. Бугунги кунда аҳвол ўзгарди, бу соҳа ҳам даромадли соҳа бўлиб қолди.

Хуллас, яқиндагина 2,5 миллион сўмлик қарзи билан «эзилиб» ётган колхознинг ҳозир жорий ҳисобида 2 миллион сўм нақд пули бор.

Яқинда колхоз партия комитетининг котиби Серикбой Агинбоев билан суҳбатлашдим. У хўжалик коммунистлари илгаридан кўра анча фаол бўлиб қолганликларини айтди. Партком котибининг ўзи раис тарафида: унинг қайта қуриш борасидаги ҳар бир ҳаракатини биринчи бўлиб ўзи маъқуллайди, коммунистларни ана шу хайрли ишларни амалга оширишга сафарбар этади.

— Тўғрисини айтсам, — деди у. — Колхозимиз энди раисга ёлчиди.

Яқинда 117-Эски Тошкент сайлов округидан Жамолиддин Араббоев номзоди Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига кўрсатилди. Колхозчилар раисимизнинг номзодини ўтказиш учун курашамиз, дейишмоқда. Шунинг ўзи Жамолиддин акага катта мукофот. Чунки уни ўз колхозчилари қўллаб-қувватламоқда. Ҳозирги раҳбарларни барча ҳам қўллай-қувватлайвермайди...

Колхозчилар баъзан раисларига «кўз тегиши»дан хавотир бўлиб ҳам қўядилар. Чунки ёниб-жўшиб ишлаётган кишиларимизни бир зумда қора қилиб, йўлдан оздириш одатидан ҳали қутилганимиз йўқ. Бу гапларни бежиз айтмаяпмиз. Кимлардир раисга «ўз номзодингизни қайтариб олинг» деб таклиф қилишибди. Лекин, бизнингча, халқ депутатлигига айнан Ж. Араббоевдек одамлар муносиб. Чунки, бундай кишилар ўзларини эмас, халқни ўйлайдилар.

Эсон ҚОСИМОВ.
Чиноз ноҳияси.

XIV. уюшмалараро Тошкент вилоят касаба уюшмалари конференцияси олдидан

ҲАМКОРЛИКДА ИШЛАЙЛИК

«Коммунизм мактаби», «Меҳнаткашлар манфаатларининг ҳимоячилари» — касаба уюшмаларига берилган бу таърифлар аслида тўғри. Бироқ бу қоғозда, оғизда эди, холос. Ҳаётда эса биринчи ўринга планни бажариш қўйиларди. Касаба уюшма комитетлари хўжалик раҳбарлари измидан чиқишга ботинолмасди.

Қайта қуриш, демократия, ошкоралик сўз ва иш ўртасидаги узилишга барҳам бера бошлади. Кончилар ва бошқа касб эгаларининг иш ташлашлари, кўп жойларда тузилган стачка комитетлари, ишчиларнинг бошқа хил уюшмалари ишимизни тубдан ўзгартиришни қатъият билан кун тартибига қўйди.

Корхонамизда бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов конференциясида ҳам чиннисозлар фаолиятимизга бугунги кун талабларидан келиб чиққан ҳолда ошкора баҳо бердилар.

Ҳисобот даври мамлакатимизда ижтимоий соҳа, одамларнинг талаб ва эҳтиёжлари томон бурилиш йилларига тўғри келди. Ишчилардан 9 нафари уй шароитини яхшилади. Ҳозир Тошкент шаҳар ижроия комитетига уй қуриш учун 520 минг сўм пул ўтказганмиз. Яқинда яна тўрт оилага янги уй калитлари топширилади.

Меҳнаткашларнинг саломатлигини тиклаш учун касаба уюшма фондидан 27 минг сўм сарфланди. Бу йил чиннисозлар санаторий-профилакторийси ишга туширилади. Коллективимиз аъзолари пойабзал ва соатсозлик устахоналари, аёллар ва эркаклар сартарошхонаси, кийим тикиш ательеси, омонат касса, озиқ-овқат ва сабзавот магазинлари хизматидан фойдаланмоқдалар.

Бизда меҳнат қилаётганларнинг аксарияти — 80 фоизи аёллар. Уларнинг фарзандлари учун 280 ўринли болалар боғчаси бор. Яна 320 ўринли болалар боғчаси қурилиши бошлаб юборилади.

Аввалги ҳисобот-сайлов конференцияларида бундай рақамларни кўпиртириб, кейин баъзи жузъий камчиликларни санаб ўтиш билан чегараланар эдик. Ҳозир ижтимоий соҳада тўпланиб қолган муаммоларни хаспўшлаб ўтиб кета олмаймиз. Бунга касаба уюшмаси аъзолари йўл ҳам қўймайдилар.

Жумладан, уй-жой таъминоти масаласини олиб кўрайлик. Ҳозир 86 оила уй-жой олиш учун навбатда турибди. Шаҳар ижроия комитети ҳар йили уч-тўрттадан квартира ажратиб турса ҳозир навбатда турган оилаларнинг охиргилари тахминан чорак асрдан сўнг уй-жойлик бўлар экан. Холбуки, корхона кенгайяпти, ёш ишчи ва мутахассислар ишга олинмоқда. Улар қачон уй-жой билан таъминланиши бизга қоронғу.

Якка тартибда уй-жой қуриш бу муаммонинг кескинлигини бироз юмшатган бўларди. Афсуски, шахсий иморат қуриш истагида бўлганларга ер ажратиб бериш масаласи ҳал бўлмай турибди. Чиннисозларимиздан 50 киши боғдорчилик ширкатига аъзо бўлиш хоҳишини билдирган. Бу масалада ҳам Собир Раҳимов нохия Совети ижроия комитетининг амалий ёрдамини сезмаяпмиз.

Ишчиларимиз меҳнат шароитига ҳақли эътироз билдирмоқдалар. Ҳавони мўътадил сақлаб турадиган қурилмалар яхши ишламаслиги оқибатида цехларда ёз ойларида ҳарорат 50 даражадан ошиб кетади, қишда эса сувлар яхлаш ҳолига келади.

Заводда 1500 нафар йигит ва қиз ишлайди. Улар ишдан сўнг мазмунли дам олишни, кўнгил очишни исташлари табиий. Аммо корхона территориясида спорт майдонлари йўқ. 1988 йил планига волейбол майдончасини қуриш киритилган эди. Лекин маъмурият майдонча учун ажратилган ер қурилиш материаллари билан бандлигини баҳона қилиб, бу режани барбод қилди.

Бу муаммолар ҳал этилмаётганлигига касаба уюшма комитетининг ишчи-хизматчилар манфаатларини ҳимоя қилишда қатъият кўрсатмаётганликлари ҳам сабаб бўляпти. Ана шу мурosaчилигимиз учун конференциямизда қаттиқ танқид остига олиндик.

Танқиддан хулоса чиқарган ҳолда комитет ишини қайта қуриш чоралари кўрила бошланди. Кейинги вақтда касаба уюшмаси ишчилар ижодий ташаббускорлигини оширишга жиддий эътибор берадиган бўлди. Заводни реконструкция қилиш ҳисобига чинни ишлаб чиқариш январь ойида 743 минг донага кўпайиши керак. Айни вақтда иккиламчи хом ашёдан фойдаланиш яхшиланмоқда. Хусусан завод рационализаторларининг изланиши натижасида чинни тайёрлашга 78 фоиз иккиламчи хом ашё қўшилмоқда. Бу йилига 56,7 минг сўмлик иқтисодий самара беряпти.

Касаба уюшма аъзолари бошқа жабҳаларда ҳам шундай ташаббускорлик кўрсатишларини истардик. Биз ошхоналарда ишчи назорати ташкил этгандик. Бироқ унинг таъсири сезилмаяпти. Чиннисозлар тайёрланаётган таомлар сифатидан нолимоқдалар.

Бу завод касаба уюшма комитети аъзолигига ишчилар манфаати учун курашувчи, принципиал фаоллар сайлашни тақозо этарди. Ҳисобот-сайлов конференциясида чиннисозларимиз худди шундай одамлар учун овоз бердилар. Бу комитетимиз ишини кескин яхшилаш, меҳнаткашларнинг талаб-эҳтиёжларига эътибор билан муносабатда бўлишга хизмат қилиши шубҳасиздир.

Эҳсон ОРИПОВ,
КПСС XXVI съезди номидаги Тошкент чинни заводи касаба уюшма комитетининг раиси.

БУЛАРДАН ЎРНАК ОЛИНГ

● **УШБУ суратда пойтахтдаги «Шарқ гули» ишлаб чиқариш бирлашмасининг қўли гул чеварларидан бири Маъмура Тошмуҳамедовани кўриб турибсиз. У мазкур корхонада 22 йилдан бери узлуксиз ишлаб келади. Тажрибали ишчи попопчилик сирларини яхши эгаллаган. Айни вақтда илғор бригадалардан бирига етакчилик ҳам қилмоқда.**

● **ТАМАРА Ешченко кўп йиллардан бери Тошкентдаги «Средазэлектроаппарат» бирлашмасида меҳнат қилади. У ишлаб чиқаришдаги юксак кўрсаткичлари учун коллективда ҳурмат қозонган. Моҳир йиғувчи шу кунларда иш суръатини сусайтирмай ишлаб, нормани 120 фоиздан бажармоқда.**

Суратчи: М. НАЗАРОВ.

* ✦ *

МУАММОЛАРНИ ҲАЛ ЭТА БОРИБ

Ҳар қандай корхонада, хусусан Тошкент тўқимачилик комбинатида кадрлар қўнимсизлиги муаммоси чинакам ташвишга айланди. Корхонада ҳар йили малакали ишчиларнинг 40 фоизга яқини бўшаб кетмоқда, уларнинг ўрнини тўлдириш эса жуда мушкул. Хўш, одамларни ишлаб чиқаришда ушлаб қолишнинг иложи борми?

Корхонада дадил тажриба бошладилар — ишбай-мукофот системасини, бирон-бир сабаб билан иш тўхтаб қолганлиги учун ҳақ тўлашни, кечқурун ва тунда ишлагани учун қўшимча ҳақ тўлашни қўлланиш билан мураккаб ҳисоб-китоб қилиш ўрнига, пировард натижа учун — тайёрланган ҳар бир килограмм ёки ҳар бир метр маҳсулот учун «тўғридан-тўғри баҳо қўйиш» мўлжалланмоқда. Йигирувчилар, тўқувчилар, калавалаш машиналари операторлари, йигирув ва тўқув цехлари мастерларининг ёрдамчиларига тўланадиган иш ҳақи энди «бевосита ишбай нархини» маҳсулот салмоғига қўшган ҳолда белгиланади. Комбинат меҳнат коллективи кенгаши брак маҳсулот чиқарган тақдирда, ишчи ишга чиқмаганида, кеч қолганида келтирилган зарар ўрнини ўз чўнтаги ҳисобидан қоплашини ҳам назарда тутган.

Бу жуда қаттиқ чора ҳисобланади. Лекин манфаатдорликнинг кучли омили ҳам бор: пул топишни хоҳлайсанми, унумли меҳнат қил. Энди, масалан, калавалаш машиналарининг операторлари ойига 250—300 сўм, йигирувчилар ва тўқувчилар эса 350 сўмдан 500 сўмгача ишлашлари мумкин. Бу эса аввалги иш ҳақига нисбатан икки-уч баравар кўп демакдир.

(ЎзТАГ).

• ТОШКЕНТ. «Мелодия» ишлаб чиқариш бирлашмасининг Т. Тошмуҳамедов номидаги грампластинкалар заводида йилига 18 миллиондан ортиқ пластинка тайёрланади. Корхона ўз маҳсулотлари билан Ўрта Осиё республикалари, Сибирь ҳамда Узоқ Шарқни таъминлайди. Тошкент заводи бирлашманинг Иттифоқимизнинг турли бурчакларида жойлашган тўрт корхонаси орасида энг сифатли махсулот тайёрловчи ҳисобланади. Суратларда: техника назорат бўлими ходими З. Муртазина (чапда) ва И. Павлюклар маҳсулот сифатини текширмоқдалар; саралoвчи Г. Обидова ва Р. Тенлар иш пайтида. Чапдаги сурат.

Суратчи: О. ЖУРАВЛЕВА. (ЎзТАГ).

КИМЁГАРЛАРДАН — ҚАРИЯЛАРГА, БЕМОРЛАРГА

Чирчиқдаги «Узбекхиммаш» заводи маъмурияти корхона меҳнат ветеранларига моддий ёрдам кўрсатиш учун 15 минг сўм маблағни касаба уюшма комитети ихтиёрига топширди.

Касаба уюшма комитети эса ана шу маблағдан меҳнат ветеранларидан Н. Алимов, пенсионерлар В. Херсонский, М. Ҳусановларга 100 сўмдан, К. Меншим, С. Асанова ва бошқаларга 50 сўмдан ажратди.

Шунингдек 500 сўм маблағ касалхонада ётган ҳамда уйда даволанаётган меҳнат ветеранларига совға-саломлар олиш учун берилди.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

КЕЛАЖАКНИ ЎЙЛАБ

Турғунлик йилларида партия комитетлари мактаблар билан янги ўқув йили арафасида ёки ўқувчиларни дала ишларига жалб қилиш пайтида қизиқиб қолардилар. КПСС XXVII съезди, Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси халқ таълимига партиявий раҳбарликни тубдан қайта кўриб чиқишни қатъият билан талаб этди. Мактаб ислоҳоти доирасида таълим, ўқув-тарбия ишларини давр талаби асосида такомиллаштириш, ўқув юртлари моддий базасини мустаҳкамлаш партия ташкилотларининг ҳам муҳим вазифаси қилиб қўйилди. Жамоатчи мухбиримиз Турсунали УСМОНОВнинг Бекобод ноҳиясидаги «Победа» колхози партия комитети котиби, ноҳия партия комитети аъзолигига номзод Ҳ. ТУРДИБОЕВ билан суҳбати шу ҳақда бўлди.

— Бизнинг Қиёт қишлоқ Совети ҳудудида ҳозир бешта мактаб, тўртта болалар боғчаси бор. Билим даргоҳларида колхоз меҳнат аҳлининг 1800 нафардан кўпроқ фарзандлари таълим олмоқда. Муаллимларимиз билим ва тажрибаларини, маҳоратларини намойиш этиб, ёшлар онгида маркс-ча-ленинча дунёқарашни шакллантириш, фанларни пухта ўзлаштиришларини таъминлаш учун қунт билан ишламоқдалар.

Бугунги кунда ҳар бир ота-она ўз фарзандининг ўқимишли бўлишини орзу қилади. Шунинг учун ўқитувчиларга, уларнинг билим ва тажрибаларига катта талаблар қўйилмоқда. Деҳқон ва чорвадорлар, мутахассислар фарзандларига 44-ўрта мактабдан тил ва адабиёт ўқитувчиси Саиджон Болтабоев, 45-ўрта мактабдан бошланғич синф ўқитувчиси Умринисо Холматова, 46-мактабдан Каромат Рисқулова, 47-мактабдан математика ўқитувчиси Нишонбой Турдиалиев, 48-мактабдан Н. Саъдуллаев, сингари зиёлилар таълим-тарбия беришларини хоҳлайдилар.

Партия турмуши: халқ таълимига раҳбарлик

Мактаб ислоҳоти келажагимиз тақдири эканлигини яхши билган колхоз партия комитетининг аъзолари, хўжалик раҳбарлари, депутатлар билан биргаликда маърифат даргоҳларида вақти-вақти билан бўлишиб, ўқувчилар ўртасида байналмилал, ватанпарварлик тарбияси, касб танлаш бўйича суҳбатлар ўтказмоқдалар.

Партия комитетимиз ташаббуси билан бир гуруҳ ўқувчилар колхоз ҳисобидан Волгоград шаҳрига саёҳатга бориб келишди. Ҳозирги кунда биринчи синфда билим олаётган колхозчиларимизнинг 224 нафар фарзандларини мактабда бепул овқат билан таъминлашни ҳам хўжалик ўз зиммасига олган. Шу мақсадларга ҳар йили ўрта ҳисобда колхоз томонидан 20 минг сўм пул сарфланмоқда.

Биз колхоз марказида чинорлар соя ташлаб турган салқин жойда «Болалар шаҳарчаси»ни бунёд этдик. Бу оромгоҳда кичкинтойларнинг дам олиши, ўйнаши учун ҳамма шароит муҳайё этилди. Салқин, ширин ичимликлар, музқаймоқ савдоси ташкил этилди.

Биз комитет йиғилишларида, партия мажлисларида халқ таълимига оид конкрет масалаларни кўриб чиқмоқдамиз. Мактабларнинг директорлари, ташкилотчи ўқитувчиларнинг муҳокамадаги иштироклари бу соҳадаги ишимизни янада яхшилаш мақсадига хизмат қилмоқда. Билим даргоҳларининг раҳбарлари йиғилишларда янги мактаб, боғча-ясли биноларини қуришни тезлаштириш масалалари билан чиқмоқдалар. Бу — ҳақли талаб. Партком колхоз правлениеси билан ҳамкорликда ўқув юртлари моддий техника базасини мустаҳкамлаш, улар қурилиши учун лойиҳа ҳужжатлари тузиш, бу объектларни планга киритиш, қурилишларни тезлаштириш чораларини кўрмоқда.

Ҳаракатлар зое кетмаяпти. Хўжалигимизнинг биринчи участкасида 45-мактабнинг 320 ўринли янги биноси фойдаланишга топширилиш арафасида. 20-МПМК ташкилоти Тўқбой қишлоғида 90 ўринли болалар боғчаси қурилишини бошлаб юборди. Бу ерда йил охиригача 50 минг сўмлик иш бажарилади. 46-, 48-мактабларимиз учун янги бинолар қуриш лойиҳа ҳужжатлари тайёрланмоқда. Мактаблар атрофини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш, биноларни жорий ва капитал ремонт қилиш, ўқитувчиларнинг уй ва ерга бўлган эҳтиёжини қондириш, уларнинг саломатликларини муҳофаза этиш соҳасида ҳам амалий чоралар кўрилаяпти.

ОЙЛИК ПЛАН 20 КУНДА

ТОШКЕНТДАГИ 4-трест 32-қурилиш бошқармасининг Мирюсуф Аюпов етакчилигидаги бригада ташаббускор коллектив ҳисобланади. Масалан, улар ўтган йили «Ойлик план 20 кунда» ташаббуси билан чиққан эдилар. Ваъдага асосан ўн иккинчи беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини муддатидан олдин бажаришга эришдилар.

Коллектив аъзолари пировард натижани кўзлашга одатланишган. Улар меҳнат унумдорлигини ошириб, мажбуриятларини муддатида бажариш учун ички имкониятлардан кенг фойдаланишади. Мана, бу йил ҳам коллектив яна бир янги ташаббусни бошлаб берган эди. Улар ҳамкасбларини ойида бир кун тежалган материаллар ҳисобига ишлашга чақирдилар.

Хўш бригада нималар ҳисобига иқтисод қилишга эришаяпти? Бригада аъзолари бу борадаги биринчи омил фойдаланилаётган асбоб-анжомлар умрини узайтириш, деб ҳисоблайди. Уларга эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлинса, кўз илғамас ҳаражатларнинг олди олинади. Иккинчидан, қурилиш материалларидан — цемент, тахта, арматура, ғишт, электрод, кислород ва шу сингариларни иқтисод қилишдир. Лекин бу дегани белгиланган нормадан «уриб» қолиш эмас. Масалан, металл тахталарни қирқиш учун кислород қулай ва арзон. Айтайлик 0,60 метр металл тахта қирқиш учун бир килограммдан кўпроқ электрод, шунингдек салкам бир соат вақт кетади. Бир килограмм электрод 57 тийин турса, бир баллон кислород 10 тийин атрофида бўлади. Арзон бўлишига қарамай тез ва сифатли қирқади. Шунингдек, цементни тежаш учун доим қуруқ жойда сақлаш лозим. Инструкцияда кўрсатилган шу оддий кўрсатмага айримлар риоя этмайди. Натижада омборнинг заҳиридан, қор-ёмғир оқавасидан хом ашё яроқсиз ҳолга келиб қолади.

Айрим жойларда қоришма тайёрланаётган пайтда ерга тўкилгани қолиб кетаверади. Мирюсуф Аюпов бошлиқ бригадада агрегат атрофига тушган цементни ҳам йиғиштириб олишга одатланишган. Шунингдек арматура, тахта каби материаллардан гоҳида бир метргача яқин чиқинди пайдо бўлади. Тадбиркорлар эса бу қолдиқни ҳам зарур жойларда ишлатадилар. Қурилишда шундай лоқайд пайвандчилар ҳам борки электродларнинг ўн беш-йигирма сантиметригача етадиган қолдиқларини ташлаб юборадилар. М. Аюпов бригадасида бундай ишчи билан муроса қилинмайди.

Ташаббускорлар ҳеч нарсани назардан четда қолдирмасликка уринадилар. Ҳар бир материалдан самарали фойдаланишади. Бу эса ҳар томонлама фойдали бўлаяпти. Бино қурилишида сарф-харажатлар бир мунча қисқаряпти. Бригадада шунингдек қимматли иш вақтининг бекор кетмаслиги учун ҳам мустаҳкам тўсиқ яратилган. Шу сабабли улар объектларни белгиланган муддатларидан илгари фойдаланишга топширишга ҳам муваффақ бўлмоқдалар. Жумладан, пойтахтнинг Себзор массивидаги 600 беморга хизмат кўрсатувчи поликлиника қурилишини муддатидан олдин тугаллашди. Объект қурилишида қисқа вақт ичида 1 миллион 300 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилди.

— Ишни уч сменада уюштирдик, — дейди бригадир биз билан суҳбатда. — Бригадада тўртта звено ташкил этдик. Уларга Луқмон Олимов, Салоҳиддин Исломов, Отамурод Пирматов ҳамда Аҳмаджон Раҳимов каби ўз ишининг усталари етакчилик қилишди. Кучларни тўғри тақсимлаб, иш вақтидан унумли фойдаланганлигимиз учун ҳам поликлиника белгиланган вақтдан олдин битди.

Ҳозир ҳар бир ишчи ўз касбинигина эмас, иқтисод билимларини ҳам чуқур билиши керак. Бу талабни яхши тушунган бунёдкорлар ишни ташкил этишда ҳам шунга асосланишмоқда. Улар биринчи сменада тайёргарлик ишларини бажаришса, иккинчи ва учинчи сменада монтаж ишларини амалга оширадилар. Қурувчилар ўртасида жараёнларни тақсимлаб бериш ҳам ишларнинг чала қолмаслигига олиб келмоқда. Ҳар бир бунёдкор ўзига топширилган вазифани охирига етказиш учун интилиб меҳнат унумдорлигининг ошишига ёрдам бермоқда.

Д. ОБЛОЕВ.

Долзарб қурилишларда

МУДДАТИДА ТОПШИРИШ УЧУН

ПОЙТАХТИМИЗ метроси қурилиши жадал суръатлар билан давом этмоқда. Унинг янги-янги станциялари фойдаланишга топширилмоқда. Куни кеча иккита бекати ишга туширилди. Шундай қилиб ер ости йўлининг умумий узунлиги яна бир неча километрга ортди.

Демак, ишлаётган электропоездлар сони ҳам ўз-ўзидан кўпаймоқда. Истиқболда эса яна ҳам ортади. Шундай бўлгач уларни жорий ва капитал ремонт қиладиган, профилактик текширувдан ўтказиб турадиган база ҳам кенгайиши керак. Шуни ҳисобга олиб Тошкент метросининг иккинчи йўналиши электр поездлари турадиган ва уларга техникавий хизмат кўрсатадиган йирик комплекс қурилиши бундан анча илгари бошлаб юборилган эди.

Пойтахтимизнинг олдинги Пойариқ, Хатирчи, Ғиждувон, Сеченов ва Бойсун кўчалари ўрнида шундай иншоот барпо этиляпти. Деярли 24 гектарли майдонда вагонлар ва локомотивлар депоси қурилиши давом этмоқда. Ишнинг бош пудратчиси 6-қурилиш трестининг 127-механизациялашган кўчма колоннаси коллективидир.

Умуман қурилиши тўрт йилга мўлжалланган бу иншоотда ҳаммаси бўлиб беш миллион 384 минг сўмлик капитал маблағ ўзлаштириш керак. Кўриниб турибтики қилинадиган ишлар оз эмас. Бироқ муддатида уддаласа бўлади. Бунинг учун қурилиш ишлаб чиқаришини ва меҳнатни пухта ташкил этиш, ҳар бир ишни бошидан сифатли ва муддатида амалга оширишга эришиш керак.

Бинокорлар дастлабки қийинчиликларни енгиб, қурилишга киришганларидан бери анчагина маблағни ўзлаштирдилар. Улар ёрдамчи-пудратчилар билан катта ҳажмдаги тупроқ ишларини бажардилар. Бунда, айниқса, «Узстроймеханизация» жумҳурият ихтисослашган трестининг 16-механизациялашган кўчма колоннаси механизаторларининг ёрдами салмоқли бўлди. Бош пудратчилар эса бўлажак деполар пойдеворига бетон ётқиздилар. Электр кабели ва сув таъминоти тармоқларини монтаж қилиш юзасидан муайян ишлар амалга оширилди.

Ҳозирги вақтда деполар бинолари қад кўтармоқда. Унда уч ихтисосдаги бригада қатнашмоқда. Худойберган Баҳодиров раҳбарлигидаги бригада бинокорлари ғишт териш иши билан шуғулланмоқдалар. Вячеслав Ким бошчилигидаги коллектив эса инженер тармоқларини ётқизмоқда. Рашид Ваганов бош бўлган бригада техник мақсадлар учун фойдаланиладиган сув идишларини йиғишмоқда.

Буларнинг ҳаммаси катта ҳажмда амалга оширилиши лозим бўлган ишнинг дебочасидир. Умуман олганда ҳозирги суръатни қаноатланарли, деб бўлмайди. Уни янада тезлаштириш талаб қилинади. Чунки депо қурилишини келгуси беш йиллик бошланишида поёнига етказиш керак. Бу объектнинг биринчи навбати эса 1990 йил охиригача тўла қўлдан чиқарилиши лозим. Барпо этиш бошланганидан бери бор-йўғи икки миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилгани ҳисобга олинса ҳали кўп тер тўкишга тўғри келиши яққол кўринади.

Ҳозир қурилиш суръатини тезлаштиришга, жилла қурмаганда план даражасида бўлишига тўсқинлик қилаётган қатор муаммолар бор. Улар жуда суст ҳал қилинмоқда.

— Уларнинг ҳаммасини қайд қилишнинг ҳожати ҳам йўқ, лекин айрим муҳимлари ҳақида тўхталиб ўтиш мумкин,— дейди 127-механизациялашган кўчма колонна бош инженери Александр Евгеньевич Сотников.— Бизнинг бинокорларимиз вагон депосини барпо этишни тугаллаётган бир вақтда айрим бинокорлик материаллари тақчиллигига дуч келди. Жумладан, бино томи учун ёпилғи йўқлиги қўлимизни ушламоқда. Ҳозир ундан 150 тонна етмай турипти.

Бош инженер яна қатор материаллар етишмаётганлигини айтди. Электр симлари ўтказиладиган турли диаметрдаги қувурлар ҳамон етарли даражада етказиб берилаётгани йўқ. Бундай қувурлардан яна йигирма олти тонна керак. Ҳатто рубероид ҳам етарли келтирилмаяпти. Ваҳоланки, бинолар томини ёпиш учун бундай материалдан етмиш минг квадрат метр керак. Бусиз иш битмаслиги ҳаммага маълум. Лекин унга нисбатан эътиборсизлик қилинмоқда.

Бундай бинокорлик материаллари вақтида ва етарли миқдорда келтирилмаслигининг асосий айбдори Тошкент метрополитени раҳбарларидир. Қурилиш бошланиши олдидан вазифаларни тақсимлаш вақтида бундай материаллар таъминотини буюртмачининг ўзи зиммасига олган эди. Бинокорлар унга таъминотдаги узилишлар ҳақида шикоят қилишганда бу ишда, албатта, тартиб ўрнатилади, деб ваъда берадилар. Афсуски, ваъда билан иморат қурилмайди-да. Амалий иш керак экан.

Шундай камчиликлар сабабли ишлаб чиқариш корпусида монтаж ва махсус қурилиш ишларини бошлаб юборишнинг иложи бўлмаяпти. Ёрдамчи пудратчи ташкилотлар — «Узсантехгазмонтаж», «Узэлектромонтаж», «Узпромвентиляция» трестлари монтажчилари иш майдони бўлишини кутишмоқда. Пардозловчилар ҳам бекор туришяпти. Аҳволда ижобий ўзгариш бўлмаса муҳим иншоотлар қурилиши вақтида ниҳоясига етказилмай қолиши мумкин. Шундай экан ҳамма имконият ва резервларни ишга солиш, айниқса, моддий-техникавий таъминотдаги нуқсонларни тезроқ бартараф этиш керак.

В. ТИРИН.

ҲУҚУҚИЙ МАВЗУДА СУҲБАТЛАР

КОМАНДИРОВКАНИНГ ЯНГИ ҚОИДАЛАРИ

БИЗ тез-тез командировкага бориб турамиз. Хизмат юзасидан бериладиган командировка харажатларига баъзи ўзгаришлар киритилгани ҳақида эшитдик. Улар нималардан иборат? Шу ҳақида батафсилроқ маълумот беришингизни сўраймиз.

Ш. ЭРНАЗАРОВ, К. ҚОСИМОВА.
Чирчиқ шаҳри.

КОРХОНА, муассаса ва ташкилот раҳбарлари ҳуқуқларини кенгайтириш, хизмат командировкаси учун кетадиган харажатларни тежаб сарф қилишда уларнинг жавобгарликларини ошириш, командировка учун ҳақ тўлашни енгиллаштириш ва баъзи ҳужжатларни қисқартириш мақсадида СССР Министрлар Совети 1988 йилнинг 18 мартида СССР миқёсида хизмат командировкаси тўғрисида қарор қабул қилди.

Қарорда кўрсатилган бир кеча-кундузлик харажатлар ва турар-жойни ижарага олиш учун мўлжалланган маблағларни ўзгартириш бюджетда бўлган бошқармалар, шунингдек муассаса ва ташкилотлар хизмат командировкалари учун ажратилган харажат доирасида амалга оширилиши керак. Москва, Ленинград ва иттифоқдош республикалар пойтахтларига командировкага юборилган ходимга турар-жойни ижарага олиш учун харажат бир кеча-кундуз учун 5 сўмдан ошмаслиги шарт. Бошқа шаҳарлар, шунингдек, район марказлари, аҳоли пунктларига командировкага юборилган ходимларга бир кеча-кундуз (сутка)га 4 сўм ёки 3 сўмдан тўланади. Командировкага бориш ва доимий иш жойига қайтиш учун йўл харажатлари ҳаво, темир йўл, сув йўли, умумий фойдаланадиган автомобиль (таксидан ташқари) транспорти, йўловчиларни транспортда юриш учун мажбурий, суғурта тўловларини ҳисобга олгани ҳолда ҳақ тўланади.

Бирлашмалар, корхоналар, муассаса ва ташкилотлар раҳбарларига кўрсатилган харажатларнинг миқдори олдиндан аниқ бўлган ҳолларда командировкага юборилганларнинг розилиги билан тасдиқлайдиган ҳужжатларсиз бу харажатларни тўлаш ҳуқуқи берилган.

Юмшоқ вагон, каютада юрганлик учун харажатлар командировка қилинган ходимга денгиз флоти кемалари учун ўрнатилган I—IV группа тариф ставкаси билан, дарё флоти кемаларининг I ва II каюталарида, шунингдек, ҳаво транспортида ҳар бир алоҳида ҳолларда бирлашма, корхона, муассаса, ташкилот раҳбарларининг рухсати билан йўл харажатлари ҳақидаги ҳужжатлар тақдим қилинганидан сўнг тўланади.

Командировкадаги ходимнинг ўтказган ҳар бир кеча-кундузи учун 3 сўм 50 тийин тўланади. Узоқ Шимол ноҳиялари ва унга тенглаштирилган ноҳияларга эса, шунингдек Хабаровск ва Приморск ўлкалари ва Амур вилоятига командировкага боргани учун бир кеча-кундуз пули 4 сўм 50 тийинни ташкил этади. Монтаж, созлаш ва қурилиш ишларини бажариш учун юборилган ишчилар, раҳбар ва мутахассисларга, бу ишлар икки ойдан ошадиган бўлса (командировка ҳисобида эмас) уларнинг ҳақи тариф ставкасининг 50 фоизи миқдорида бир кеча-кундуз пули ўрнига ҳар кунига 3 сўм 50 тийиндан тўланади. Иш коэффиценти қўлланадиган жойларда эса ҳар бир командировка куни учун 4 сўм 50 тийиндан ҳақ тўланади.

Кўрсатилган ишчиларга командировканинг муддатидан қатъий назар, турар жой учун ижара ҳақи харажатларини қоплаш қоидада кўрсатилган нормаларга кўра бу харажатларни тасдиқловчи ҳужжатлар асосида амалга оширилади. Ҳужжатлар тақдим қилинмаса турар-жой учун ижара ҳақи харажатлари бир кеча-кундузга 1 сўм ҳисобида қопланади.

Монтаж, созлаш ва қурилиш ишларини бажариш учун юборилган ишчилар, раҳбар ва мутахассисларга белгиланган командировка муддати 1 йилдан ошмаслиги керак. Айрим ҳолларда, нисбатан кўпроқ муддатга командировкага юбориш министрликлар, бошқармалар томонидан ва иттифоқдош жумҳуриятлар Мининистрлар Совети томонидан ўрнатилади. СССР министрликлари ва бошқармалари, иттифоқдош жумҳуриятлар министрликлари, бошқа давлат ва хўжалик бошқармалари ходимларининг командировка муддатлари 5 кундан ошмаслиги керак (йўлга кетадиган вақт бу ҳисобга кирмайди).

А. ҲАСАНОВ,
ҳуқуқшунос.

МАБЛАҒЛАР НИМАЛАРГА САРФЛАНАЯПТИ?

ХIV УЮШМАЛАРАРО ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КАСАБА УЮШМАЛАР КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЛДИДАН

Тошкент вилоят касаба уюшмалари кенгашига келаётган мактубларда касаба уюшма бюджети ҳақида, касаба уюшма ташкилотлари қанча маблағга эгалиги ва улар қандай мақсадларга сарфланаётганлиги тўғрисида тўлароқ маълумот бериш илтимос қилинмоқда. Демократия ва ошкоралик тобора кенгайиб бораётган ҳозирги пайтда одамлар ҳамма нарсани очиқ билишни истамоқдалар. Шу истакларга биноан биз касаба уюшмалар маблағи қанча ва улар нималарга сарфланаётганлиги ҳақида газетхонларга кенгроқ маълумот беришни лозим топдик.

1989 йилда вилоят касаба уюшмалар даромади 41 миллион 600 минг сўмни ташкил этди. Шундан 33 миллион 600 минг сўмни ёки 80 фоизидан кўпроғи касаба уюшма аъзолари тўплаган бадаллардир. Касаба уюшма бюджетининг қолган даромади эса пулли маданий ва спорт тадбирлари, хўжалик органлари кўмаги, касаба уюшмалар кўнгилли физкультура ва спорт жамиятлари аъзоларидан олинган бадал ҳисобига бўлди.

Сарф-харажат 47 миллион 700 минг сўмни ташкил этди. Демак, биз давлатдан маълум миқдорда «қарз» ҳам оламиз. Йил давомида 38 миллион сўм касаба уюшма аъзоларига маданий - маиший хизмат кўрсатишга сарфланди.

Сарфиётнинг даромаддан ортиқлиги бошланғич касаба уюшма ташкилотлари имкониятларининг ошганлиги билан изоҳланади. Уларнинг ҳуқуқлари кенгайиб, мавжуд пул маблағларидан касаба уюшма аъзолари эҳтиёжини тўлароқ қондиришга сарфламоқдалар. Ўтган йилда вилоят бошланғич касаба уюшма ташкилотлари аъзолик бадалларининг ўртача 67 фоизини ўз ихтиёрларида қолдирдилар. Бу 1988 йилдагидан тўрт фоизга кўпдир. Ноҳия ва вилоят касаба уюшма комитетлари ихтиёрига ажратилаётган аъзолик бадаллари ҳам кўпайиб, 5,8 фоизни ташкил этди. ВЦСПС аъзолик бадалларининг 5,9 фоизини олади. Ўзбекистон касаба уюшмалар жумҳурият кенгаши, жумҳурият касаба уюшма комитетларини сақлаш ва уларнинг харажатларини қоплаш учун бадалларнинг 7,5 фоизи ажратилмоқда.

Шундай қилиб, вилоят касаба уюшмалар кенгашига ажратилаётган ажратмалар миқдори беш фоизга камайиб, ҳозир жами бадалларнинг 13,8 фоизини ташкил этмоқда. Айни пайтда шуни ҳам таъкидлаш керакки, вилоят касаба уюшмалар кенгаши маълум суммани молиявий ёрдамга муҳтож бўлган бошланғич ташкилотларга, шунингдек, кўнгилли физкультура ва спорт жамиятлари кенгашига қўшимча ёрдам сифатида юбораяпти.

Вилоят касаба уюшмалар кенгаши ўтган йилда олинган 4 миллион 648 минг сўмни аниқ нималарга сарфлади, деган савол берилиши табиий.

Маданий -спорт комплекслари қурилишига 862 минг сўм, «Ниҳол» санаторийси қурилиши учун 900 минг сўм, студентлар ётоқхоналарига маданий жиҳозлар сотиб олиш учун 130 минг сўм, уруш ва меҳнат ветеранлари кенгашини сақлаш учун 50 минг сўм ажратилди. «Матонат» инвалидлар клубига 30 минг сўмлик ёрдам кўрсатилди. Вилоят касаба уюшмалар кўнгилли физкультура ва спорт жамиятлари кенгашини молиялашга 4,5 миллион сўм берилди. Бу маблағ 27 минг нафар болалар ва ўсмирлар ўқиётган 22 та спорт мактабини, 4 та мастерлар командасини, шу жумладан, 2 та олий лига командасини сақлаш ва бошқа тадбирларга сарфланаяпти. Шундай қилиб, вилоят касаба уюшмалар кенгаши ўзининг қолдиқ маблағлари ва олинган ажратмалардан 6,6 миллион сўмини қуйи ташкилотларга ёрдам тарзида бераяпти. Вилоят касаба уюшмалар кенгаши аппаратини сақлаш учун эса касаба уюшма аъзоларидан йиғилаётган бадалларнинг жуда ҳам оз миқдори — бир фоизга яқини сарфланаяпти.

Вилоят касаба уюшмалар кенгашининг ўтган йил декабрида бўлиб ўтган пленуми 1990 йил бюджетини кўриб чиқди ва тасдиқлади. Пленум бошланғич касаба уюшма ташкилотлари ихтиёрига бюджетнинг 70 процентга яқинини қолдиришга қарор қилди. Ижтимоий, маданий-маиший объектлари бўлган бошланғич касаба уюшма ташкилотлари ўз ихтиёрларига бу маблағнинг 80 фоизгача бўлган қисмини олишлари мумкин. Агросаноат комплексидаги ҳар бир бошланғич касаба уюшма ташкилоти ажратманинг 72 фоизини, барча студентлар касаба уюшма комитетлари эса 100 фоизини оладилар.

Ажратма фоизи бошланғич касаба уюшма ташкилотларининг вилоят касаба уюшмалар кенгашига ўтказадиган ажратмаларини камайтириш ҳисобига кўпайиб боради.

Вилоят касаба уюшмалари кенгаши ўз маблағларини қандай тақсимлайди? Ўтган йили маблағлар тўла сарфлаб бўлинди. Маблағдаги чегараланиш туфайли вилоят касаба уюшмаларининг кўнгилли физкультура ва спорт жамиятлари кенгашини молиялашни қисқартирамиз. Унга фақат 4 миллион сўм ажратиш режаланмоқда. Энди айрим спорт мактабларини, ўсмирлар клубларини табиий тарзда ёпиб қўйишга тўғри келади.

Стадионлар, сузиш ҳавзалари, спорт базалари қурилишига ҳам маблағлар камроқ сарфланади. Бу мақсадларга фақат 300 минг сўм ажратилади. Маданий муассасаларни молиялаш ҳам қисқарди. Лекин бир қатор клублар, айниқса, студентларнинг маданий спорт иншоотлари ва касаба уюшма комитетлари аъзолик бадалларини юз фоиз ўзида қолдиришини ҳисобга олсак, биз ажратаётган маблағнинг камаётганлиги ортиқча ташвиш туғдирмайди. Шунга қарамай вилоят касаба уюшмалар кенгаши маданий-спорт ходимларини сақлаш ва турли хил тадбирлар ўтказишни молиялашга мажбур бўлади. Бу мақсадларга 200 минг сўм сарфлаш режаланмоқда. Уруш ва меҳнат ветеранлари кенгашини сақлашга эса 50 минг сўм ажратилади.

Касаба уюшмаларида рўй бераётган қайта қуриш ҳамда бошланғич касаба уюшма ташкилотлари ролининг ошиб бораётганлиги касаба уюшма бюджетини шакллантиришга бўлган ёндашувларга ҳам ижобий таъсир ўтказмоқда. Илгари бўлганидек, бундан буён ҳам биз ҳар бир сўмни ўз ўрнида ишлатишга, меҳнаткашлар эҳтиёжини тўлароқ қондиришга ҳаракат қилаверамиз.

В. ЖИНОВА,
Тошкент вилоят касаба уюшмалар кенгаши молия бўлимининг мудири.

«ЧИМЁН»ДА КОМПЬЮТЕР МАКТАБИ

● ТУРИСТЛАРНИНГ Тяньшань тоғ ёнбағирларида жойлашган «Чимён» комплексида компьютер мактаби очилди. Унда республикамизнинг барча областларидан, Москвадан ва ҳатто Болгариядан келган 150 дан ортиқ бола ўқимоқда. Қишки таътил кунларида тўққиз қаватли шинам бино ўз келажагини программалаштириш ва электроникага бағишлашга аҳд қилган мактаб ўқувчилари ҳам ўқиб, ҳам дам оладиган жойга айланди.

Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети ҳузуридаги «Ниҳол» деб аталган изланиш, ривожланиш ва истеъдодларни қўллаб-қувватлаш республика илмий маркази билан «Вариант» деб аталган Совет — Болгар қўшма корхонаси ана шу мактаб ташкилотчилари бўлдилар. Худди шу ташкилотлар болаларни жойлаштириш ва машғулотлар ўтказишга кетадиган барча харажатларни ўз зиммаларига олдилар.

Тўққиз қаватли бино холларида «Правец» маркали 150 та шахсий компьютер ўрнатилган. Тошкентдаги, республикамизнинг бошқа шаҳарларидаги деярли барча мактаблар шундай компьютерлар билан таъминланган. Болалар бир ҳафта давомида тўртта секцияда — программалаштириш, электроника ва архитектура, амалий программалаштириш ҳамда компьютер ўйинлари секцияларида шуғулланадилар. Москвалик ва «Вариант» корхонасининг, Ўзбекистон пойтахтидаги олий ўқув юртларининг тажрибали мутахассислари уларга информатика ва программалаштириш асосларидан маъруза ўқийдилар, шахсий компьютерларни созлашга ўргатадилар.

«Битириш имтиҳонларида» — ўрганилаётган тўртта фан юзасидан бўладиган конкурсларда машғулотларга якун ясалади.

Ўқиш халқаро класслаги чанғи йўлларида мусобақалар ўтказиш, Чимён тоғ ёнбағирларидаги қор босган манзарали ерларда фаол дам олиш билан алмашиниб туриши табиийдир. Бу эса болаларга янада тетиклик ва аъло кайфият бағишлайди.

(ЎзТАГ мухбири).

● КАЛИНИН ноҳияси агросаноат уюшмасининг ремонт ишлаб чиқариш корхонаси 1989 йилда ижара пудрати асосида ишлади. 55 минг сўм соф фойда олинди. Меҳнаткашларнинг ойлик иш ҳақлари ҳам 1988 йилдагига қараганда 27 фоиз кўпайди. СУРАТДА: илғор слесарь З. Бурхонов иш устида.

Суратчи: А. ГОРОКРИК (ЎзТАГ).

ОҲАНГАРОН

195 МИЛЛИОНТАГА ЕТКАЗИЛДИ

АСБОЦЕМЕНТ заводи «Оҳангаронцемент» ишлаб чиқариш бирлашмасининг пешқадам бўлинмалари қаторига чиқиб олди. Ўтган йил бошида бироз иши юришмаган ва давлатдан қарз бўлиб қолган корхона коллективи ёз ва кўз фаслларида анча баракали ишлаб, қолоқлар сафини тарк этди. Эришилган маром ҳамон давом этмоқда.

Шу туфайли ўн иккинчи беш йилликнинг тўртинчи йилида жумҳурият қурилишларига ками билан 195 миллион дона шифер етказиб бериш юзасидан белгиланган марра муваффақиятли эгалланди.

Бунда ижара пудратини жорий қилишнинг нафи катта бўлди. Шундай усулни қўлланаётган бригадалар топшириқни доим ошириб адо этишяпти. А. Колесник, М. Писарь ва А. Гродский бошлиқ ижарачи коллективлар ҳар ойда қўшимча ўн мингта ва ундан ҳам кўпроқ шифер тайёрлашга эришмоқдалар.

ҲАР КУНИ ЗИЁДАСИ БИЛАН

ХЎЖАЛИК ҳисоби ва давлат қабули шароитларида ишлаётган «Стройпластмасса» комбинатининг линолеум цехи коллективи меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришмоқда. Цех ишчиларининг ўтган йил давомида бинокорларга топшириқдагидан ташқари етказиб берган маҳсулоти 250 минг квадрат метрдан ҳам ошиб кетди. Ҳозир бу ерда тўрт хил линолеум тайёрланмоқда. Уларнинг ҳаммаси ҳам харидоргирдир.

Ҳар куни конвейерларидан 18—20 минг квадрат метр линолеум тушаётган цех коллективи ҳамон суръатни бўшаштирмаяпти. Эркин Отажонов, Ҳамида Умарҳонова, Аъзам Аҳмедовлар сингари ўнлаб тажрибали ишчилар фидокорликда ва виждонан меҳнат қилишда касбдошларига намуна бўлмоқдалар.

О. ХУШНАЗАРОВ,
СССР Журналистлар уюшмаси аъзоси.

НАТИЖАЛАР САЛМОҚЛИ

● Чорвачилик «Тошкент ҳақиқати» назоратида ●

КОЛХОЗДА чорвачилик энг оғир соҳалардан бири эди. Иш юришмас, режалар бажарилмас, давлат олдидаги қарз кўпайиб борарди. Колхоз правлениеси, партия, касаба союз ва комсомол ташкилоти ферманинг аҳволини чуқур таҳлил этди, чорвадорлар билан қолоқлик сабабларини суриштиришди. Аниқланишича айни қиш пайтида озуқа етишмаслигидан моллар толиқиб чиқар, маҳсулот камайиб кетар экан. Ёзи билан эса қиш ойларидаги қолоқликни бартараф этиш йўлида ҳаракат бўлиб қишловда аҳвол яна танглигича қоларди. Кимдир хўжаликнинг бу оғир аҳволига барҳам беришда куюнчаклик қилиши зарур эди. Ана шундай жонкуярлардан бири ферма бригадири Юсуп Эрқулов бўлди. У колхоз правлениесига озуқа етиштиришни ижара пудратига ўтказишни, шу йўл билан мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш мумкинлиги ҳақида ташаббус билан чиқди. Молнинг сути емишида, емиш бўлмас экан молларнинг касаллиги ҳам камаймайди, маҳсулоти ҳам кўпаймайди, деди у.

Тажрибали чорвадор Юсуп Эрқуловнинг таклифини бошқа чорвадорлар ҳам қўллаб-қувватлашди. Колхозда беда, маккажўхори, лавлаги экинлари оилавий ижарачиларга бўлиб берилди. Ижарачилар етиштирган ҳосил эса тарози орқали ҳисоб-китоб қилиниб фермага топшириладиган бўлди. Янгилик ўзини оқлади, ферма мустаҳкам озуқа базасига эга бўлди. Энди ижарачилар ҳар бир килограмм озуқани ҳисоб-китоб қила бошладилар. Ўзлари етиштирган дондан омухта ем тайёрлашни йўлга қўйишди. Ем-хашаклар майдалагичлар ёрдамида емишли қилиб бериляпти. Шу йўл билан озуқадан янада тежамли, самарали фойдаланилмоқда.

Колхоз правлениеси, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари чорвадорлар ўртасидаги ўзаро социалистик мусобақанинг янги шартларини ишлаб чиқишди. Молбоқарлар, сигир соғувчилар маҳсулот етиштириш режаларини ошириб бажаришига, топширган маҳсулоти сифатига, молларни касалликка чалинтирмаслигига қараб мусобақада ғолиб деб топилса, бузоқбоқарлар, бўрдоқибоқарларнинг ихтиёридаги молларни семиртириши, соғлом ўстириши ҳисобга олинмоқда. Хуллас, фермада ишловчиларга ўз вазифасига бўлган масъулияти, ҳам маҳсулот олишига қараб баҳо берилмоқда. Ким қанча ишласа шунга яраша моддий манфаатлар бўлмоқда.

Колхозда чорва қишлови ҳам яхши ўтаяпти. Айниқса, озуқакорлар 1989 йилда чорва қишловига мустаҳкам замин ҳозирлашди. Ҳар бир мол бош сони ҳисобига 22 центнердан озуқа бирлиги миқдорида ем-хашак жамғарилди. Бошқача қилиб айтганда 1300 тонна беда пичани, 800 тонна лавлаги, 900 тонна силос ва бошқа озуқалар тўйимлилиги оширилиб молларга берилмоқда.

Биргина 1989 йилда колхоз давлатга режадагидан 120 тонна кўп сут сотишга эришди. Давлатга сотилган 740 тонна сутдан колхоз 256 минг сўм, 95 тонна гўштдан 109 минг сўм даромад олди. Бўрдоқига топширилган ҳар бир мол ўртача вазни 440 килограммни ташкил этди. Авваллари бошқа хўжаликлардан, ҳатто Болтиқбўйи республикаларидан, Белоруссиядан зотли моллар сотиб олинарди-ю, қаровсизлик натижасида ёлчитиб маҳсулот олинмасди, насли бузиларди. Энди эса ферманинг ўзида наслли моллар ҳисобига ошиқча харажатсиз сермаҳсул сигирлар бош сони кўпайтирилмоқда. Бузоқ олишни айтмайсизми, ўтган 1989 йилда ҳар 100 бош сигирдан 93 бошдан соғлом бузоқ олишга эришилди.

Колхоз соғувчилари ўртасидаги мусобақада область Совети депутати Лола Нишонова олдинда бормоқда. У ҳозирги кунларда ҳам боқимидаги говмушларнинг ҳар биридан 11—12 литрдан серқаймоқ сут соғиб олаётир. Бу ишчан чорвадор ўтган йили 158 тоннадан ортиқ сут топширди. Л. Нишонова билан беллашиб ишлаётган Робия Холматова, Фотима Ҳасанова, Ҳабиба Холбоева, Важиха Кузаҳмедовалар кунига ҳар бир сигирдан 10 литрдан серқаймоқ сут соғиб олишга эришмоқдалар. Молбоқарлардан Йўлдош Ҳакимов, Акбарали Қозоқбоев, Минур Кузахмедов, Пардабой Эргашевлар ҳам бу муваффақиятларга катта ҳисса қўшмоқдалар. Ташаббускор чорвадор Юсуп Эрқулов юксак натижалари учун яқинда колхоз томонидан «Жигули» автомашинаси билан тақдирланди.

Оққўрғон ноҳиясидаги «Партия ХХII съезди» колхози раиси Рамз Усмонов бизга чорвачиликнинг озуқа базасини янада мустаҳкамлаш мақсадида озуқа экиладиган ерни 240 гектардан бу йил 295 гектарга етказилаётганлигини айтди. Бу хўжаликда чорвачиликни янада ривожлантиришга кенг имконият яратади.

О. ТЎРАҚУЛОВ.

Хатлар «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» НАЗОРАТИДА

ТЕКШИРИШЛАР, ЧОРАЛАР

«9-мактабда бошланғич синфда ўқитувчилик қилардим. Уйимдан узоқда бўлганлиги учун 14-мактабга ишга ўтдим. Мактаб директори ўқитувчилик ўрни бўшагунча ярим ставка билан кутубхоначилик вазифасида ишлаб турасиз деди. Лекин ваъда қилинган ўрин бўшаганда ўзининг қайнисинглисини олиб келди».

Паркент ноҳиясидаги О. Эшованинг юқоридаги шикоят аризасига вилоят халқ таълими бошқармасининг бошлиғи Ш. Жалиловдан жавоб олинди. Унда хат юзасидан текшириш ўтказилганлиги кўрсатилади. Маълум бўлишича, ариза муаллифи 9-мактабда дастлаб мутахассислиги бўйича француз тилидан дарс берган, дарс соати кам бўлганлиги учун кейинчалик бошланғич синфда ўқитувчилик қилган. Хатида кўрсатганидек, мазкур мактаб уйидан узоқ бўлгани учун илтимосига биноан 14-мактабга кутубхоначи вазифасига ўтказилган. Ҳозир унинг талаби ҳисобга олиниб, ярим ставкада узайтирилган группадан ўқитувчилик вазифаси берилди. Текшириш якунидан О. Эшова қаноат ҳосил қилиб, мактаб маъмурияти ва район халқ маорифи бўлимига эътирози йўқлигини билдирди.

X X X

«Москвич» машинаси сотиб олишни сўраб ноҳиядаги тегишли ташкилотларга мурожаат қилдим. Биронтасидан аниқ жавоб ололмадим. Галга солишяпти».

Н. Ҳошимовнинг аризаси Бўстонлиқ ноҳия Совети ижроия комитетида кўриб чиқилган. Халқ депутатлари вилоят Совети ижроия комитети ҳамда Вилоят касаба уюшмалари президиумининг белгилаб қўйган тартиби бўйича енгил машина олиш масаласида ишлаётган корхона ва муассаса маъмуриятига мурожаат қилиш лозим. Машина сотиб олиш, уларнинг ҳужжатларини расмийлаштириш иш жойида ва жамоат ташкилотлари орқали амалга оширилади. Н. Ҳошимовнинг илтимосини 1987 йилда қондириш имкони бўлмади. Чунки ўша пайтларда «Москвич» берилмаганди. 1988 йилдан бошлаб эса машина тақсимлаш корхоналар ва жамоат ташкилотлари ихтиёрига берилган.

● *Диққат: конкурс*

«Ветеранлар—сафда»

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ва «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» газета редакциялари, Ўзбекистон журналистлар уюшмаси Тошкент ташкилоти правленияси, Тошкент шаҳар уруш ва меҳнат ветеранлари кенгаши Улуғ Ватан урушида қозонилган Буюк Ғалабанинг 45 йиллиги шарафига «Ветеранлар — сафда» шиори остида энг яхши газета материаллари учун ижодий конкурс эълон қиладилар. Материаллар уруш ва меҳнат ветеранлари ҳақида ҳикоя қилувчи очерк, корреспонденция, репортаж (шунингдек сурат) бўлиши мумкин. Конкурс 1990 йил январидан 31 июнгача давом этади.

Биз журналистларга ва ишчи-мухбирларга ветеранлар ташкилотлари ва уларнинг фаоллари иш тажрибаси, ёшларни ватанпарварлик байналмилал руҳда тарбиялашдаги фаолиятлари, ветеранларнинг шаҳар ижтимоий сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳаётидаги ҳамда мураббийлик ҳаракатидаги иштироки, илмий-техника ва ҳаваскорлик ижодиёти, рационализаторлик ва ихтирочилик фаолияти, ветеранларнинг моддий ва маиший шароитини яхшилашга, пенсия ёшидаги кишиларга меҳр-шафқат кўрсатишда давлат органлари ва жамоат ташкилотларининг ғамхўрлиги, уруш ва меҳнат ветеранларининг дам олишини ташкил этиш билан боғлиқ мавзуларда кенгроқ қалам тебратишларини тавсия этар эдик.

Конкурсга якун ясаш пайтида (20 июлдан кечикмай) материаллар, суратларнинг ғоявий мазмуни ҳамда улар қанчалик маҳорат билан яратилганлиги ҳисобга олинади.

Конкурс ғолиблари учун битта 200 сўмлик, иккита 150 сўмлик, учта 100 сўмлик мукофотлар ва ҳар бири 50 сўмлик олтита рағбатлантирувчи мукофот белгиланди.

Ижодий конкурс ғолиблари Ўзбекистон журналистлар уюшмаси Тошкент ташкилоти, «Тошкент оқшоми», «Вечерний Ташкент» газета редакциялари, шаҳар уруш ва меҳнат ветеранлари кенгашининг дипломлари билан тақдирланадилар.

Ленин ва Фрунзе ноҳиялари уруш ва меҳнат ветеранлари кенгашлари, Бутуниттифоқ мувофиқлаштирувчи кенгашнинг Фрунзе ноҳиясидаги хўжалик ҳисобида ишловчи «Нигора» ёшлар илмий техника ижодиёти маркази, Фрунзе ноҳия Совети ижроия комитети хўжалик ҳисобидаги халқ истеъмоли моллари ва пуллик хизмат бўлими конкурсини ташкил этишда ва ўтказишда ҳомийлик қиладилар.

Материалларни (машинкада 7—8 бетдан ошмаслиги керак) қуйидаги адресга юборинг: 700083, Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 32. «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газета редакциялари. Материал устига «Ветеранлар — сафда» конкурсига деб ёзиб қўйинг.

Энг яхши материаллар ҳафталик «Ветеран» подборкасида ҳам, газетанинг бошқа сонларида ҳам эълон қилинади.

Конкурсга юборилган материаллар тақриз қилинмайди.

ҒОЛИБ ҲАМШИРАЛАР

● ПОЙТАХТИМИЗДАГИ 1-шаҳар клиник шифохонасида янги йил арафасида «Балли қизлар!» кўрик-конкурси бўлиб ўтди. Бу имтиҳонда 8 та бўлим ҳамширалари иштирок этдилар. Уларга тиббиётга алоқадор саволлар берилди. Ўрта медицина ходимларининг беморларга иш жараёнидаги муомаласи, врач топшириқларига риоя этишлари ҳам инобатга олинди. Ҳакамлар ҳайъатининг хулосасига мувофиқ кўрикда 1-бўлим ҳамшираси Лола Тошпўлатова биринчи ўринни олди. 5-бўлимдан Ҳолида Тошхўжаева иккинчи, 7-бўлимдан Света Савельевалар учинчи ўринни эгалладилар.

Суратда: кўрик совриндорларидан бири Ҳ. Тошхўжаева (ўнгдан биринчи) дугоналари З. Ниёзова ва Д. Рустамовалар билан.

Суратчи Ҳ МИРЗАКАРИМОВ.

*

Биласизми?

АЛИШЕР НАВОИЙ ДАҲОСИ

Ерда бор нарсаларнинг ҳаммаси тўрт унсурдан ёки асос (грекча-«эссенция»)дан: оғир ва совуқ унсур-тупроқ; оғирлиги камроқ, аммо тупроқдек совуқ-сув; енгил, аммо совуқ унсур-ҳаво ва иссиқ ҳамда енгил унсур-оловдан вужудга келган.

Улуғ Навоий дунёни умуман идеалистик асосда тушуниши ва тушунтиришига қарамай, унинг моддийлигини (яъни тўрт унсур-ўт, тупроқ, сув ва ҳаводан тузилганини), сўнгра унинг маълум бир фазода жойлашганини идрок этди.

* * *

Улуғ Навоийнинг «Садди Искандарий» достонида шоирнинг энг эзгу, олижаноб ниятлари олға сурилган. Асарда ёзилишича, Чин ҳоқони Искандарга жуда кўп туҳфалар тортиқ қилади. Чин кўзгуси билан Чин гўзали, шубҳасиз бу совғалар ичида энг ажойиби бўлган. Кўзгу гўё бир ҳакам, холис киши вазифасини адо этиб, арз-дод билан келган кишининг сўзи нечоғлик ҳақ эканлигини исботлаб берган: агар шикоятчининг сўзи рост бўлса, кўзгуда унинг юзи асли ҳолида, агар ёлғон бўлса, юзи қийшиқ бўлиб кўринар экан.

Навоий тасвиридаги халқ фантазияси бизнинг замонамизга қанчалик яқин эканини ҳис қилиш қийин эмас... Чин кўзгуси ҳақидаги фантазияда телевидениега доир романтик орзу ўз ифодасини топди.

Искандар кўзгудан ўзича фойдаланмай, балки саройда ундан ҳам мукаммалроқ тилсим яратишга аҳд этади. Навоийнинг астролябия вужудга келтириш масалаларида баҳс қилиши ҳам тасодифий ҳол эмас. Искандарнинг аниқ фанларни ривожлантириш соҳасидаги ишлари билан танишар эканмиз, беихтиёр Улуғбекнинг аниқ фанлар, жумладан астрономияга оид ишларини эслаймиз.

Искандар ташаббуси билан қурилган ойнаи жаҳоннома ўз вазифасига кўра, бутун дунё телевидениесини вужудга келтириш масаласини кўп жиҳатдан эслатади.

* * *

Алишер Навоий ижодида илмий фантастика аломатлари шоир позициясининг энг муҳим томонларидан бирини ташкил этади. Бу, аввало, фан, техника тараққиёти қаттиқ таъқиб остига олинган ўрта аср Шарқи шароитида шоирнинг фан, техникага доир жасоратли ғоя ва орзулари билан боғлиқдир. Шу ўринда «Сабъаи сайёр» достонида тасвирланган иккинчи сайёҳ ҳикоясидаги мана бу воқеани келтириб ўтиш мумкин: Заргарлик ишининг устаси Зайд Рум мамлакатида, подшоҳга атаб мисли кўрилмаган, истаган тарафга юрадиган, саккиз ғилдиракли тахт ясаган. Унинг саккиз зинаси бўлиб, киши биринчи зинапояга чиқса, унинг ўзи кишини юқори кўтаради.

Кўриниб турибдики, Навоий тасвирлаган тахт ҳозирги автомобиль ва эскалатор тузилишига жуда ўхшаб кетади.

А. АЛИЕВ тайёрлаган.

● *Шахсий фикр* ●

АРМОН БЎЛИБ ҚОЛМАСИН

Паркент шаҳрининг Жўн қишлоқ маҳалласида ўғли Афғонда шаҳид кетган бир она бор. Бу «Армон қўшиғи» унинг айтганларидир.

Ариқларда оққан сув айтинг, эртага қайтмасми,
Менинг мунгли қўшиғим бошқа она айтмасми?
От ўрнини той босса, менинг тойим қайдадир.
Қайда қолдинг болам-ов, онанг ўлсин, болам-ов!
Кўз ёшларим тинмагай, оқар, оқар сел бўлар.
Не деб ўлдинг болам-ов?.. Наҳот ётлар эл бўлар?
Жасадингни кўрмадим, «кўрсатмаймиз» дедилар,
Болам, азиз бошингни кимлар ким деб едилар?
Жавоб бергин болам-ов, онанг ўлсин болам-ов!
Сенсиз энди бу уйлар ҳайрон қолди, жон болам,
Отагинанг қалби ҳам вайрон қолди, жон болам!
Оҳлар урай, оҳларим осмонларга етсин-ей,
Ёш жонингнинг уволи нодонларни тутсин-ей.
Қайда қолдинг болам-ов, онанг ўлсин, болам-ов!
Ёлғиз ўзим билурман не ўтарин ўзимдан,
Сен деганда жон болам, қонлар оқар кўзимдан.
Ҳой одамлар, одамлар, ҳозир тинчлик пайтмасми?
Ҳеч ишонгим келмайди, энди болам қайтмасми?
Жавоб беринг жавоб-ов?! Онанг ўлсин, болам-ов!
Афғон юртда ўғлони ўлган бебахт оналар,
Кимга айтсин додини, кимга қилсин таъналар?
Ариқларда оққан сув, майли ортга қайтмасин,
Менинг мунгли қўшиғим бошқа она айтмасин!
Нега ўлдинг болам-ов, онанг ўлсин, болам-ов!

Ўзимга таскин бериб, юрагимнинг кўз ёшларини артаман. Лекин даъфатан қоронғулик бағридан хонамга биргина қўшни кўчалик Олимжон Юнусовнинг онаси Инобат опа эмас, Афғонда ёш ҳазон бўлган районимизнинг яна беш ўғлони — Элдор Халилов, Ҳикматилла Исматов, Раҳмонқул Ҳатамов, Нуъмон Дадаев, Шоабдал Шоюсуповларнинг оналари ҳам «қайда қолдинг болам-ов, онанг ўлсин болам-ов!..» дея кириб келаётгандай бўлаверади. Тунни ўртаб юборади бу мотам. Қоғоз ҳам, қалам ҳам йиғлайверади.

Ўзбекистонда қора тунда қон қақшаб бўзлаб ётадиган онаизорлар озмунчами? Ўзбекистоннинг бир минг тўрт юздан зиёд марди шаҳид кетган афғон ерларида. Нима учун, ким учун? Ушбу сўроқларга ҳамон тайинли жавоб йўқ.

Афсус ва надомат, ачиниш ва армон, кўз ёши шаҳидлар руҳини шод этолмаслиги аён. Аксинча шаҳидлар руҳини шод этишнинг бирдан-бир йўли — улар хотирасини абадийлаштирмоқдир. Токи бу ёдгорлик пойига гул тўшагани борганлар оламда ноҳақлик ва бевақт ўлим борлигидан ҳушёр тортсинлар. Турмуш қураётган ёшларимиз бирбирларини қадрлашга, муҳаббатни, оилани оёқ ости қилмасликка аҳд қилсинлар.

Шу муқаддас даргоҳда илк бор қизил галстук таққан ўқувчилар, кўкракларига комсомол нишонини қадаган ўсмирлар шу йигитлардек мард бўлишга онт ичсинлар. Шу мақсадда район комсомол ёшлари хайрли ишга қўл урдилар. Жумладан, «Гулбоғ» совхози комсомоллари ва район комсомол комитети ташаббуси билан район ижроия комитети қошида юқорида номлари зикр этилган олти эр йигитнинг хотирасини абадийлаштириш учун СССР Агросаноат банкининг Паркент бўлимида 000700843 номерли счёт очилди. Счётга тушган маблағ 17 кишидан иборат байналмилал жангчилар ва район кенгаши аъзоларининг назоратида бўлади.

Шу аснода, эрта баҳор кунларининг бирида Заркент қишлоқ касалхонасининг бош врачи Холдор Қўчқоровдан олган мактубим ёдимга тушади.

«Афғонистонда ҳалок бўлган жангчи йигитлар хотирасига бағишланган мақолаларни ўқирканман, ниҳоятда таъсирланаман, кўзларим ёшга тўлади. Сабаби — ўғлим Дилшод ҳарбий хизматни Афғонистонда ўтади. Мен ва оила аъзоларим учун икки йилнинг кунларинигина эмас, дақиқаларини ҳам санаб ўтказиш нақадар қийин бўлганлигини тасаввур қилиш мушкул.

Мени бир муаммо ўйлантиради. Нима учун бошқа районлардаги каби бизда ҳам афғон жангида шаҳид кетган йигитларимиз хотирасига ёдгорлик ўрнатиш мумкин эмас. Ўйлайманки, мен каби ўғли Афғондан омон қайтган оталар албатта фикримга қўшиладилар».

Ушбу мактубни тўрт ойдан бери иш столим устида сақлаб келардим. Мана ниҳоят Холдор ака каби оталарнинг орзулари амалга ошадиган бўлди. Паркент шаҳри марказида Олимжон, Элдор, Ҳикматилла, Раҳмонқул, Нуъмон, Шоабдаллар хотираси учун ёдгорлик тоши қўйиб, мангу олов ёқилади.

Шу куннинг тезроқ келишини истардим. Токи фарзандларини ёдга олаётган оналар уларнинг хотираси халқ ардоғида эканлигини кўриб бир оз таскин топсинлар...

М. ТОИРОВ.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

НОЁБ ТОПИЛМА

● **ХУНН** халқлари (эрамиздан аввалги III асрлар) турган манзилгоҳларда венгер ва совет ҳамкасблари билан биргаликда қазилмалар олиб бораётган мўғул археологлари бундан қарийб 2000 йил муқаддам ясалган Варган деб аталувчи чолғу асбобини топдилар. У Марказий Аймоқ территориясидаги 24 қабрнинг биридан топилди, деб хабар беради «Унэн» газетаси.

Варган япалоқ суякдан ясалган бўлиб, унинг қалинлиги икки миллиметр, узунлиги 12,5 ва эни 1,4 сантиметрдир. Тузилиши ва шаклига кўра у бамбукдан ва пўлатдан ясалган ҳамда ҳозир шарқда фойдаланиладиган шунга ўхшаш замонавий чолғу асбобларидан фарқ қилмайди.

Мутахассисларнинг фикрича, янги топилманинг қиммати шундаки, Варган ҳозир бизга маълум бўлган шу турдаги чолғу асбоблари орасида энг қадимийси бўлиб чиқиши эҳтимолдан ҳоли эмас. Топилманинг ноёблиги яна шундаки, ҳозирги пайтгача тадқиқотчиларда хуннлар даври чолғу асбобларининг ўзигина эмас, ҳатто уларнинг тасвири ҳам йўқ эди. Тарихчиларнинг таъкидлашича, бу Мўғилистонда ва унга чегарадош бўлган территорияларда топилган дастлабки Варгандир. Топилма Марказий, Ўрта ва Шимолий Осиёда қадимда яшаган халқларнинг маданияти тўғрисида тўлароқ тасаввур ҳосил қилишга ёрдам беради.

ИМО-ИШОРАЛАР ТИЛИ

Агар Нью-Йорк ёки Парижда киши бировга бош ва кўрсаткич бармоқларини халқача қилиб кўрсатса бу сўзсиз ҳам «жуда қойил» деб тушунилади. Айни вақтда бундай имо-ишора Франция жанубида «ноль»ни билдиради. Бутун Европада ва Америкада ҳам бошни юқоридан пастга қараб қимирлатиш розиликни билдиради. Ваҳоланки болқон халқларида бу ишора инкорни билдиради. Уларда каллани ўнгга ва чапга айлантириш розиликни билдиради. Ҳиндистонда ҳам шундай.

Парижнинг Елисей майдонида инглизни осон билиш мумкин. У қўл олишмасдан гаплашади, бошини тик тутиб туради, ва кишилар олдида аёлни ҳеч вақт ўпмайди. Бу одат француз ва итальянларга хос эмас, улар ўзларини анча эркин тутадилар.

ҚОВОҚМИСАН ҚОВОҚ

Япония оролларидаги Тиквата префектурасида учинчи қовоқ фестивали бўлиб ўтди. Унда фермер Шофси Ширай ғолиб чиқди. У етиштирган қовоқ ҳаммани ҳайратда қолдирди. Вазни 214,5 килограммли қовоқнинг айланаси 3,3 метр эди.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ЭЛ МАМНУН

Ҳар қачонгидек бу сафар ҳам давра иштирокчилари Фатҳиддин Раимбеков, Носиржон Умаров, Шавкат Тошпўлатов, Ғанижон Умаров, Қудрат Ниғматуллаевларнинг ширали овозлари, ижро этган куйларидан хурсанд бўлдилар. Ҳасанбой қишлоқ маданият уйи қошида ташкил этилган «Ойдин» номини олган бу ансамбль бир неча йилдирки, колхозларнинг дала шийпонларида, қўшни хўжалик клубларида ўзининг сермазмун программасини намойиш этиб келяпти.

Маданият институтини битирган истеъдодли мутахассис Ф. Раимбеков бошчилигида шаклланган бадиий коллектив аъзолари сони асосан колхозчилар, ўқувчи-ёшлар ҳисобига ортиб бормоқда. Эндиликда унинг хизматидан фақат Тошкент ноҳиясидаги колхоз-совхозларгина эмас, балки Оққўрғон, Пискент ноҳиялари меҳнаткашлари ҳам баҳраманд бўлишаётир.

—Иш фаолиятимизда,— дейди Ф. Раимбеков,—кўпинча устозим Эргаш ака Мамбетовдан маслаҳатлар олиб тураман, ноҳия маданият уйининг ёрдамига таянаман. Уларнинг кўмагида ташкил этилган доирачилар, рубобчилар, ашула ва рақс тўгараги ёнига бошқа тўгаракларни ҳам қўшиш ниятидамиз. Келгусида Бахтиёр Азизов бошчилик қилаётган болалар ансамбли ҳам янада кенгаяди.

Шу кунларда «Ойдин» ансамбли ўзининг қишки мавсумга мослашган концерт программасини тузиб олди. Бу режага асосан ҳаваскорлар хўжаликларнинг олис отарлардаги чорвадорлар ҳузурига бориб хизмат кўрсатадилар.

Р. СОДИҚБЕКОВА.

● *Янгилик!*

Милициянинг ҳимоясида

ТЎҒРИСИНИ айтиш керак, жиноятчилар кассаларимизга тез-тез ҳужум қилиб турипшбди. Уларни ҳеч нарса, ҳатто сайёр кассир (инкассатор)нинг ўқига учиш хавфи ҳам бу хатарли йўлдан қайтармаяпти. Ҳужум уюштираётганларнинг бошқа турли аксилижтимоий қарашларини ҳисобга олмайдиган бўлсак, хулоса қилиш мумкинки, улар кассачиларнинг пулларни лозим даражада ҳимоя қила олмасликларига ишонишади ва тўсатдан ҳужум қилинган вақтларда уларнинг қўлидан ҳеч нарса келмаслигига умид боғлашади.

Агар кассирга милиция ёрдам берса, яъни пулларни олиш, манзилга етказиш чоғида уни қўриқлаб борсачи?

Вилоят ички ишлар бўлимининг хизматчилари яқиндан буён қўриқловнинг мана шундай усулини синов тариқасида тажриба қила бошладилар. Штатсиз мухбиримиз Ш. Аҳмедов шу ҳақда вилоят ички ишлар бошқармаси идорадан ташқари соқчилик бўлими бошлиғининг ўринбосари, милиция майори Б. Хўжаев билан суҳбатлашди.

— Ботир Султонович, вилоят милицияси кассачиларни, колхоз-совхозлар ва турли ширкатларнинг моддий жавобгар шахсларини шартнома асосида қўриқлаб боришни ўз зиммасига олибди. Бу вазифа қандай қилиб амалга оширилади?

— Уни милициянинг навбат билан ишлайдиган ходимлари, яъни навбатчилар, соқчилар, қўриқлаш ишлари билан банд бўлганлар бажаришади.

— Милициянинг бундай ишларга жалб этилиши «Совет милицияси ҳақидаги низом»га зид бўлмайдими?

— Аксинча, низомда милиция ходимларининг кассачиларни қўриқлаб бориши алоҳида таъкидлаб ўтилган. Қўриқчиликка яхши тавсифга эга бўлган, милицияда беш йилдан кам ишламаган, ёши 25 дан кам бўлмаган ходимлар танлаб олинади. Кузатиб бориш билан эса улар хизматдан бўш бўлган пайтларда шуғулланишади. Қўриқловчилар одатда яхши қуролланган, кутилмаган ҳолларда нималар қилишни яхши биладиган икки кишидан иборат бўлади.

Жиноятчиликка қарши кураш— ҳамманинг иши

—Саволим ноўрин бўлса маъзур тутасиз, қўриқловчилар вазифаларини бажариш чоғида ҳаётларини муқаррар хавф остига қўйишлари шубҳасиз. Бинобарин, бундай жасоратли хизмат лозим даражада қадрланиши керак.

— Хизмат ҳақи корхона, ташкилот, кооперативлар билан тузилган шартномага қатъий риоя қилинган ҳолда тўланади. Ҳар битта кузатувнинг нархи 100 сўмдан 150 сўмгача бўлиши мумкин. Бу нарса йўлнинг қанчалик олислиги, қўриқлаб борилаётган пулнинг миқдори билан боғлиқдир. Лекин нима бўлганда ҳам милициянинг ҳар бир ходими бир ойлик кузатувлар ҳақининг 30 фоизини олади.

— Ҳозир сизлар билан шундай шартномаларни тузган ташкилотлар борми?

— Қўриқловнинг бундай тартибига ўтганимиздан сўнг, ширкатлар, колхоз-совхозлар, турли корхоналардан кўплаб буюртмалар тушаяпти. Чунончи, маъданлар бошқармаси ва унинг Янгиободдаги ишчи таъминоти бўлими, Олмалиқдаги мебель фабрикаси биринчилардан бўлишди. Хўжаликлар эса шундай шартномаларни тузиш учун район ва шаҳар ички ишлар бўлимларига мурожаат қилсалар кифоя.

— Шартнома қанча муддатга тузилиши мумкин?

— Муддатни қўриқловчи билан хўжалик ҳал қилади. Агар бир ойлик муддат ичида шартнома бекор қилинмаса, у яна бир ой муддатга чўзилган ҳисобланади.

Умуман вилоят ички ишлар бошқармаси ходимлари синаб кўраётган янгича тажриба ўйлаймизки, умидларимизни оқлаб, жиноятчиликнинг камайишига салмоқли ҳисса бўлиб қўшилади.

«СССР МАРШРУТЛАРИ БЎЙЛАБ»

Болгар журналисти Васил Петровнинг Софиядаги «Медицина ва физкультура» нашриётида чоп этилган китоби ана шу сарлавҳа остида чиқди.

Муаллиф ўз китоби орқали совет кишилари билан бўлган учрашувлар чоғида олган таассуротларини болгариялик китобхонларга баён этади. Совет кишиларининг бошқа миллат вакилларига чуқур ҳурмат эҳтироми, Ватанга бўлган оташин муҳаббатини алоҳида таъкидлайди.

Китобдаги боблардан бири журналистнинг Тошкент вилоятида бўлишига бағишланган. Ушбу бобда вилоятнинг тарихи, унинг диққатга сазовор жойлари ҳамда аҳолининг бугунги кун ташвишлари ҳақида ҳикоя қилинади.

А. ЛЕГКИЙ.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон ССР халқ таълими министрлиги
Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси

В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси базасидаги

С. И. КАДИШЕВ НОМИДАГИ 33-АВИАЦИЯ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

1990 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Токарь-фрезерчи, рақамли программа билан бошқарадиган станоклар оператори, учувчи аппаратларни ва уларнинг деталларини тайёрлаб ишлов берувчи слесарь электр пайвандчи.

Ўқишга Тошкент шаҳри ва шаҳарга яқин районларда яшаб турувчи, бор-йўғи 6 ой ичида самолётлар ишлаб чиқариш билан боғлиқ қизиқарли ва зарур ихтисосни эгаллаб чиқишни хоҳлаган Совет Армияси сафларидан истеъфога бўшатилган ёшлар қабул қилинади. Ойига 65 сўм стипендия тўланади.

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Билим юртидаги ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Ўқишни тамомлаганлар В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига ишга, аълочилар эса мамлакатимизнинг олий ўқув юртларига ўқишга юбориладилар.

Волейбол, эркин кураш, дзюдо, дельтаплан ясаш секциялари, ишқибозлик тўгараклари ўқувчилар ихтиёрида.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш талаб қилинади: директор номига ариза, маълумоти ҳақидаги аттестат, паспорт, 4 дона фотосурат (4х5 ва 3х4 см.).

МАШҒУЛОТЛАР —ГРУППАЛАРНИНГ КОМПЛЕКТЛАШУВИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Бизнинг адрес: 700207, Тошкент шаҳри, Генерал Петров кўчаси, 331-уй (6, 29-трамвайларнинг «33-СПТУ» бекати).

Телефонлар 96-58-20, 96-39-72, 96-47-70.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг
РЕСПУБЛИКА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

РЕСПУБЛИКА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ САВДО СОҲАЛАРИ БЎЙИЧА ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ:

Барча профилдаги озиқ-овқат ваноозиқ-овқат (саноат) товарлари бўйича юқори малакали «Контролёр-кассир» ва «Сотувчи»лар. Бу группаларга 25 ёшгача бўлган ўрта маълумотлилар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 8,5 ой.

ЎҚИШГА ЎЗБЕКИСТОН ШАҲАРЛАРИДА ЯШОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

ЎҚИШ ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Ҳамма фанлардан аъло баҳоларга эга бўлган ва битириш имтиҳонларини муваффақиятли топширган ўқувчилар, педсовет қарорига кўра, ўқишни битириб бўлгач, Тошкент Совет Савдо техникумига кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Савдо техникумини битиргач, Тошкент халқ хўжалиги институтининг 3-курсига мутахассислиги бўйича ўқишга қабул қилинади.

Ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш практикаси Тошкент шаҳрининг Бош Универмаги (ГУМ)да ва «Универсам»ларда олиб борилади.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, маълумоти тўғрисида ҳужжат (асли), турар жойидан справка, таржимаи ҳоли, 086/У формадаги медицина справкаси, 3×4 см. катталикдаги 6 та фотосурат, характеристика, шаҳар ва область савдо бошқармасининг йўлланмаси.

Ўқишга қабул қилинган ўқувчиларга ҳар ойда 32 сўм стипендия берилади. Ота-онасиз ва етим қолган ўқувчиларга ҳамда Улуғ Ватан уруши I—II группа инвалидларининг фарзандларига ҳар ойда 41 сўм стипендия тўланади.

Республика ҳунар-техника билим юртининг адреси: 700173. Тошкент шаҳри Акмал Икромов райони, Бобир кўчаси, 3-уй. Телефонлар: 75-35-86, 75-35-92.

(13, 70 ва 116э автобусларнинг «Тез ёрдам» медицина клиникаси»; 4 ва 9-трамвайларнинг «Чўпон ота» бекатлари).

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 325647; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий советлар ҳаёти — 325733; социал масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи совет қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Р. — 02016. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д. — 17006. Индекс: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12